

GORZOWSKIE

WIADOMOŚCI KOŚCIELNE

ORGAN URZĘDOWY
KURII BISKUPIEJ
GORZÓW 1960
GRUDZIEŃ

100

Gorzowskie Wiadomości Kościelne

Organ Urzędowy Kurii Biskupiej

Rok 4

Gorzów, grudzień 1960 r.

600-9407/12

WYJAŚNIENIE NOWEGO PRAWA LITURGICZNEGO WPROWADZONEGO PRZEZ MOTO PROPRIO PAP. JANA XXIII „RUBRIKARUM INSTRUKTUM” Z DNIA 25 LIPCA 1960 ROKU

Dekret Kongregacji Świętych Obrzędów, wprowadzający nowe przepisy liturgiczne, usuwa dawne rubryki zamieszczone w „Rubricae Generales Missalis”, „Rubr. Gener. Brevarii”, „Additiones et Variationes in Rubricis Missalis”, „Add. et Variat. in Rubr. Brevarii” oraz wprowadzone dekretem generalnym z dnia 23 marca 1955 r. „De Rubricis ad simpliciore formam redigendis”.

W pewnym stopniu dekret, niniejszy zmienia również rubryki dotyczące rytu mszy i roku liturgicznego oraz wprowadza zmiany w Martyrologium.

Poniższe uwagi i wyjaśnienia opracowane są w ten sposób, aby czytelnik mający obecnie obowiązujące przepisy liturgiczne mógł przy pomocy tych uwag ułożyć sobie na każdy dzień officium brewiarzowe oraz dobrać odpowiedni formularz mszalny wraz z komemoracjami oraz odmówić należycie brewiarz i odprowadzić Mszę świętą, zadośćczyniac wymaganiom nowego prawa liturgicznego.

Suponując znajomość poprzednich przepisów, w uwagach niniejszych będziemy je raczej pomijać ograniczając się tylko do wyjaśnienia wprowadzonych obecnie przepisów nowych, chociaż w nowym Dekrecie Generalnym bardzo dużo dawnych przepisów powtarza się.

DNI LITURGICZNE

W nowym dekrete bardzo często jest w użyciu określenie „dzień liturgiczny” (dies liturgicus). Ten dzień liturgiczny biegnie od północy do północy, a obejmuje modlitwy i czynności liturgiczne od Jutrzni do Kompletu. Objęte są tym mianem wszystkie niedziele, ferie, wigilie, święta, oktawy. Wszystkie te dni podzielone są na cztery klasy, w tym niedziele należą do I i II klasy, wigilie do I, II i III, oktawy do I i II, ferie do I, II, III i IV, święta do I, II i III. Na cztery również klasy dzielią się Msze wotywnne i żałobne.

Wśród tych wszystkich dni obowiązują ściśle pierwszeństwo według poniższej tabeli procedencji:

A) DNI LITURGICZNE I KLASY:

1. Boże Narodzenie, Wielkanoc, Zesłanie Ducha Św.
2. Triduum święte W. Tygodnia.
3. Pozostałe święta Pańskie powszechne (Epifania, Wniebowstąpienie, Przenajśw. Trójca, Boże Ciało, Serce Jezusowe, Chrystus Król).

4. Święta Niepokalanego Pocz. i Wniebowzięcia Matki Bożej.
5. Wigilia i ósmy dzień oktawy Bożego Narodzenia.
6. Niedziele: Adwentu, Wielkiego Postu, okresu Męki Pańskiej i Przewodnia.
7. Ferie I klasy: Środa Popielcowa i ferie W. Tygodnia.
8. Dzień Zaduszny.
9. Wigilia Zielonych Świąt.
10. Dni oktawy wielkanocnej i Zielonych Świąt.
11. Inne święta powszechne I klasy.
12. Święta I klasy partykularne:
 - 1) Patron pierwszorządny a) prowincji kościelnej, b) diecezji.
 - 2) Rocznica konsekracji kościoła katedralnego.
 - 3) Miejscowy Patron pierwszorządny.
 - 4) Rocznica konsekracji kościoła własnego.
 - 5) Tytuł kościoła własnego.
 - 6) Tytuł zakonu lub kongr. zakonnej.
 - 7) Kanonizowany Założyciel zakonu lub kongregacji.
 - 8) Patron pierwszorządny zakonu, kongregacji lub prowincji zakonnej.
13. Święta I klasy obchodzone na mocy indultu: wśród nich ruchome mają pierwszeństwo przed stałymi.

B) DNI LITURGICZNE II KLASY:

14. Święta Pańskie II klasy ruchome przed stałymi.
15. Niedziela II klasy.
16. Uroczystości II klasy powszechne, które nie są świętami Pańskimi.
17. Dni w oktawie Bożego Narodzenia.
18. Ferie II klasy.
19. Święta partykularne II klasy:
 - 1) Patron drugorzędny według kolejności jak 12, 1).
 - 2) Święci lub Błogosławieni, którzy za życia z diecezją byli związani.
 - 3) Wymienieni w Martyrologium Święci lub Błogosławieni, których zwłoki spoczywają w kościele.
 - 4) Święto beatyfikowanego Założyciela zakonu lub kongr.
 - 5) Święto Patrona drugorzędnego zakonu lub kongregacji albo prowincji tychże.
 - 6) Święci lub Błogosławieni członkowie zakonu lub kongr.
20. Święta II klasy na mocy indultu, ruchome przed stałymi.
21. Wigilie II klasy.

C) DNI LITURGICZNE III KLASY:

22. Ferie III klasy wielkopostne i pasyjne.
23. Święta III klasy partykularne ruchome przed stałymi według kolejności jak 19, 2), 3), 6), oraz 20.
24. Święta powszechne III klasy, ruchome przed stałymi.
25. Ferie III klasy Adwentu (do 15. XII. włącznie)
26. Wigilie III klasy.

C) DNI LITURGICZNE IV KLASY:

27. Officjum o Matce Bożej w Soboty.
28. Ferie IV klasy.

NIEDZIELE

Niedziele dziela się na dwie klasy: I i II.

Niedziele I klasy: cztery adwentowe, cztery postne, dwie pasyjne, wielkanocna, przewodnia, zielonoświątkowa.

W okurencji mają pierwszeństwo przed świętem I klasy z wyjątkiem Niepokal. Poczęcia. W konkurencji nieszpory bierze się z officjum bieżącego z komemoracją następującego (Vesp. de praec., commem. de seq.); w konkurencji jednak ze świętem Pańskim powszechnym I klasy nieszpory bierze się z dnia poprzedzającego bez komemoracji następującego.

Niedziela I klasy dopuszcza wyłącznie jedną tylko komemorację uprzywilejowaną tak w Officjum jak i we Mszy św.

Niedziele II klasy: Są to wszystkie pozostałe niedziele. Mają one pierwszeństwo tak w okurencji jak w konkurencji przed świętami II klasy. Jednak święto Pańskie II klasy a tym bardziej I klasy zastępuje całkowicie niedzielę i dlatego całe officjum i Msza w okurencji są o święcie bez komemoracji niedzieli. W konkurencji nieszpory bierze się całkowicie o święcie, jeżeli święto II klasy poprzedza niedzielę lub zbieżność następuje z świętem I kl. Święto zastępuje niedzielę nabiera wszystkich jej praw i dlatego w okurencji jak i w konkurencji ma być o nim komemoracja, jeśli ustąpi ono jakiemuś innemu dniowi liturgicznemu.

Pierwszą niedzielą miesiąca jest ta, która wypada w dniach od 1 do siódmego danego miesiąca. Jeżeli w sierpniu, wrześniu lub październiku wypadają cztery niedziele, opuszcza się lekcje z bieżącego Pisma świętego wyznaczone na niedzielę piątą i następujące po niej ferie. Jeżeli w listopadzie wypadną cztery niedziele, opuszcza się wtedy lekcje drugiej niedzieli, jeżeli zaś wypadną tylko trzy niedziele, opuszcza się lekcje pierwszej i drugiej niedzieli i następujących po nich ferii.

FERIE

Ferie I klasy: Środa popielcowa oraz wszystkie ferie W. Tygodnia. Dopuszczają tylko jedną komemorację uprzywilejowaną. W okurencji i konkurencji nie ustępują żadnemu świętu.

Ferie II klasy: Adwentowe od 17 do 23 grudnia oraz dni kwartalnych adwentowych, postnych i jesiennych. Ustępują tylko świętom I klasy i powszechnym świętom II klasy. Komemoracje o nich należą do uprzywilejowanych. Muszą więc być komemorowane w laudesach, w niesporach oraz we Mszy św., nawet śpiewanej.

Ferie III klasy: są to ferie wielkopostne i pasyjne, które mają pierwszeństwo przed świętami III klasy oraz ferie adwentowe do 16 grudnia, które ustępują świętom III klasy. Komemoracje o nich są uprzywilejowane. Muszą więc być komemorowane w laudesach, w niesporach oraz we Mszy św. nawet śpiewanej.

Ferie IV klasy: są to wszystkie pozostałe ferie „per annum”, oraz okresu wielkanocnego i natalicyjnego (od 12. I.). Nie dodaje się o nich komemoracji. Ustępują świętom III klasy i officjum o Matce Bożej w soboty.

WIGILIE

Wigilie I klasy: Bożego Narodzenia i Zielonych Świąt. Nie ustępują żadnym świętom. We Mszy przyjmują tylko te komemoracje, które dodaje się pod pierwszym zakończeniem.

Wigilia Bożego Narodzenia w okurencji z IV niedz. Adwentu całkowicie ją zastępuje, nie przyjmując nawet jej komemoracji.

Wigilie II klasy: Wniebowstąpienia, Wniebowzięcia, św. Jana Chrzciciela. Wigilie II klasy: Wniebowstąpienia, Wniebowzięcia, św. Jana Chrzciciela, i św. Apost. Piotra i Pawła. Ustępują wszystkim dniom liturgicznym II klasy. Mają pierwszeństwo przed świętami III klasy. W okurencji z niedzielą lub świętem I klasy całkowicie się je pomija. W okurencji ze świętem II klasy dodaje się o nich komemorację w laudesach i Mszach czytanych.

Wigilia III klasy: św. Wawrzyńca. Ustępuje świętom III klasy. W święta II i III klasy dodaje się o niej komemorację w Laudesach i Mszach czytanych. Całkowicie się ją pomija w święta I klasy i niedziele.

Wigilie II i III klasy całkowicie się opuszcza również, gdy przenosi się na inny dzień ich święto lub redukuje się to święto do komemoracji.

Ś W I Ę T A

Wśród świąt nie ma już podziału na święta pierwszorzędne i drugorzędne. Wszystkie święta obecnie zostały podzielone na trzy klasy, niektóre zaś z nich zostały zredukowane do komemoracji.

Święta I klasy: należą do nich te wszystkie, które do roku bieżącego tak na mocy kalendarza powszechnego jak i partykularnych obchodzone były według rytu zdwojonego I klasy (Dx I cl). Do nich nowy dekret dodaje ósmy dzień oktawy Bożego Narodzenia i Dzień Zaduszny.

Święta I klasy zatrzymują tylko komemorację uprzywilejowaną. W okurencji z innymi dniami liturg. I klasy przenoszone są na najbliższy dzień, który nie jest niedzielą i wolny jest od innego officjum I lub II klasy. Gdy jednak przeszkodzone zostanie święto Zwiastowania NMP, przenosi się je jako na dzień własny na poniedziałek po niedzieli Przewodniej, gdy zaś Dzień Zaduszny wypadnie w niedzielę, również jako na dzień własny przenosi się go na następny poniedziałek.

Święta II klasy: Są to te święta, które dotąd obchodzono według rytu zdwojonego II klasy, usunięte jednak zostało święto Znalezienia Krzyża św., podniesione zaś zostały do rzędu II klasy następujące: Najśw. Rodziny, Wspomnienie Chrztu Pana Jezusa, Katedry św. Piotra (22. II) oraz podwyższenie Krzyża św.

Święta II klasy nie są przenoszone; albo się je komemoruje albo opuszcza całkowicie.

Święto II klasy w okurencji lub konkurencji z dniem liturgicznym I klasy całkowicie się opuszcza, w okurencji z innym dniem liturg. II klasy stosuje się zasady pierwszeństwa według tabeli precedencji na stronie 3. Święto niższe jest komemorowane tylko w laudesach, i Mszy czytanej. Jednak w okurencji z niedzielą święto Pańskie II klasy całkowicie niedzielę zastępuje, otrzymując I Nieszpory.

Święta III klasy: Są to te święta, które dotąd obchodzono według rytu zdwojonego większego i mniejszego oraz półzdwojonego, po dekreście zaś generalnym z 23 marca 1955 r. według rytu prostego. W kalendarzu powszechnym nastąpiły jednak pod tym względem pewne zmiany.

Opuszcza się całkowicie: 1) Katedry św. Piotra w Rzymie — 18. I., 2) Św. Jana przed bramą Łacińską — 6. V., 3) Objawienie św. Michała Archanioła — 8. V., 4) Św. Leona II Pap. — 3. VII., 5) Św. Anakleta PM — 13. VII., 6) św. Piotra w Okowach — 1. VIII., 7) Znalezienie św. Szczepana — 3. VIII., oraz 8) Znalezienie Krzyża Św. — 3. V.

Przenosi się na inny dzień: 1) św. Ireneusza — z 28. VI. na 3. VII., 2) św. Jana Marii Vianney z 9. VIII. na 8. VIII.

Do kalendarza zostają wpisane święta: 1) Wspomnienia Chrztu P. N. J. Chr. (13. I. — II klasy), 2) Św. Grzegorza Barbadici B. W. (17. VI. — III klasy), 3) Św. Antoniego Marii Claret B. W. (23. X. — III klasy).

Do rzędu komemoracji schodzą: 1) Św. Jerzego — 23. IV. 2) Matki Boskiej Karmelitańskiej — 16. VII., 3) Św. Aleksego — 17. VII., 4) Św. Mecz. Cyriaka, Larga i Szmaragda — 8. VIII., 5) Stygmatów Św. Franciszka — 17. IX., 6) Eustachiusza i Tow. Mecz. — 20. IX., 7) Matki Bożej od Wykupu Niewolników — 24. IX., 8) Św. Tomasza B.M. — 29. XII., 9) Św. Sylwestra I Pap. — 31. XII., 10) Siedmiu Boleści NMP (piątek po I niedzieli Pasyjnej).

Ponadto komemoracjami stały się wszystkie święta obchodzone według rytu prostego po dekrete zaś z 23. III. 1955 r. zredukowane do rzędu komemoracji.

Pozostają nadal dawne komemoracje z wyjątkiem komemoracji św. Witalisa z dnia 28. IV., która została całkowicie usunięta oraz drugiej komemoracji z dnia 7. X. o świętych Męczennikach, która została przesunięta na 8. X.

Święta jednak chociaż zredukowane do rzędu komemoracji lub całkowicie usunięte, pozostają tymczasem tam, gdzie obchodzono je według rytu zdwojonego I lub II klasy.

O K T A W Y

Dni w oktawie Wielkanocy i Zielonych Świąt są I klasy, w oficjum nie przyjmują żadnej komemoracji, we Mszy zaś dopuszczają tylko modlitwy odmawiane pod pierwszym zakończeniem. Oficjum ich pozostaje bez zmian.

Dni w oktawie Bożego Narodzenia są II klasy. Dopuszczają one tylko te święta i komemoracje, które wyszczególnione są w brewiarzu oraz święta I klasy.

Niedziela w oktawie Bożego Narodzenia zawsze zajmuje swoje miejsce. W okurencji z świętem II klasy oficjum i Msza o niedzieli z komemoracją święta lecz bez komemoracji oktawy. Niedziela ta ustępuje świętom I klasy. W dniach oktawy Bożego Narodzenia odmawia się oficjum jednonokturnowe według przepisów i oficjum półświątecznym, nieszpory zaś odmawia się tak jak jest podane w brewiarzu (do kapitulum o Boż. Nar., dalej jak wypada).

Invitatorium, hymn, 9 antyfon i 9 psalmów jednego nokturnu odmawia się z Bożego Nar., werset z III nocturnu Boż. Nar. trzy lekcje z Pisma św. z responsoriami 1 i 3. Laudesy jak w święto Boż. Nar. W godz. mniejszych antyfony i psalmy z bieżącej ferii, jak w Psalterzu, wszystko inne z Boż. Nar. Kompleta z niedzieli.

LITANIE WIĘKSZE I MNIEJSZE

Litanie większe wypadają w dniu 25 kwietnia, gdyby jednak dnia tego wypadł pierwszy lub drugi dzień Wielkanocy, Litanie odkłada się na wtorek (27 lub 26. IV.). Kto jest obowiązany do odmawiania brewiarza, nie musi odmawiać Litani, jeżeli brał udział w procesji rogacyjnej.

Litanie mniejsze wypadają w triduum poprzedzającym święto Wniebowstąpienia (u nas nazwane Dni Krzyżowe), dla ważnych jednak przyczyn mogą Ordynariusze miejsca dla swojego terytorium przesunąć je na inne dni. Obowiązani do odmawiania brewiarza mogą w prywatnym recytowaniu opuścić w te dni Litanie.

O Litaniach większych i mniejszych nie ma komemoracji w Officjum, Msza rogacyjna odprawiana jest na prawach i przywilejach wotywy II klasy.

OFFICJUM BREWIARZOWE

I i II nieszpory mają tylko święta I klasy i wszystkie niedziele. Święta II i III klasy mają tylko II nieszpory. W hymnie *Iste Confessor* trzecia zwrotka brzmi zawsze... *meruit supremos laudis honores*.

Uwagi ogólne o odmawianiu brewiarza: a) w każdym officjum i we wszystkich godzinach tak większych jak mniejszych antyfony odmawia się całe przed psalmami, b) w odmawianiu samotnym zamiast *Dominus vobiscum* mówi się *Domine, exaudi orationem meam* — *Et clamor meus ad te veniat*, c) zakończenia hymnów nigdy się nie zmienia, lecz pozostaje to, które przy odmawianym hymnie podane jest w brewiarzu, d) dodanie komemoracji nie wpływa na zmianę wersetu w *Responsorium breve* prymy, e) *Capitulum* prymy zawsze *Regi saeculorum*, f) *Lectio brevis* prymy zawsze okresowe. W okresie Bożego Narodzenia jest nią *Capitulum nony święta Bożego Narodzenia*, w okresie Epifanii *Capitulum nony święta Epifanii*, w okresie Wniebowstąpienia Pańskiego *Capitulum nony święta Wniebowstąpienia P.* g) *preces* odmawia się tylko w *Laudesach* i *nieszporach* w środy i piatki *Adwentu*, *W. Postu*, *Męki Pańskiej* oraz w *Laudesach* i *nieszporach* w środy i piatki suchych dni wrześnieowych jak również w *laudesach* sobót suchodniowych, h) na początku officjum nie odmawia się *Aperi*, ani też *Sacrosanctae* na końcu, i) w prymie nie bierze się nigdy czwartego psalmu, j) w drugim schemacie *laudesów* sobotnich skrócony jest kantyk *Mojżesza* (kończy się go na wierszu: *Petram quae genuit te, naglexisti, et oblitus es Dei factoris tui*) skrócony jest psalm 88 w jutrzni Bożego Narodzenia i podczas oktawy oraz *Chrystusa Króla* (kończy się go na wierszu: *Ut luna manet in aeternum, testis in coelo fidelis*). Ten sam psalm 88 jest skrócony w jutrzni III nokturnu *Przemienienia Pańskiego* (kończy się go po wierszu: *Nam Domini est elipeus noster, et Sancti Izrael Rex noster*).

RÓŻNE RÓDZAJE OFFICJUM

Officjum świąteczne — *Off. festivum* — jest to Officjum dziewięcioleckcyjne i trzynokturnowe, z psalmami do jutrzni i nieszporów własnymi lub z komunału, z innymi psalmami z niedzieli; pierwszym jednak psalmem prymy jest psalm 53.

Officjum to odmawia się tak jak i poprzednio officjum świąteczne i święta I klasy. W święto *Wielkanocy* i *Zielonych Świąt* również officjum nie uległo zmianie.

Officjum półświąteczne — *off. semifestivum* — jest to Officjum, w którym jutrznia, *laudesy*, *nieszpory* i kompleta utworzone są na wzór officjum świątecznego godziny zaś mniejsze na wzór officjum zwykłego. Officjum to przysługuje świętom II klasy, nie ma ono pierwszych nieszporów z wyjątkiem świąt Pańskich, które wypadają w niedzielę i ją zastępują.

Officjum zwykłe — *Off. ordinarium* — jest to Officjum, w którym psalmy we wszystkich godzinach wraz z ich antyfonami bierze się z odpowiedniej ferii, inne zaś części, tj. *invitorium*, hymny do jutrzni, *laudesów* i *nieszporów*, *kapitulum* do *laudes*, *tercji*, *seksy*, *nony* i *nieszporów*, wersety do tychże godzin, antyfonę do *Benedictus* i *Magnificat* oraz orację bierze się własne lub z komunału. Jest to Officjum trzyleckcyjne. *jednonokturnowe*.

Lekcje bierze się według następujących zasad: Pierwsza lekcję stanowić ma pierwsza lekcja z Pisma św., jaka na ten dzień w brewiarzu przewidziana; po tej lekcji odmawia się umieszczone po niej responsorium. Drugą lekcję stanowią druga i trzecia z Pisma św. połączone w jedną całość; po tej lekcji odmawia się trzecie responsorium, czyli to, które obecnie w brewiarzu znajduje się po trzeciej lekcji z Pisma św. Jako lekcje z Pisma św. należy rozumieć bądź lekcje własne, jakie przysługują niektórym świętym, bądź lekcje z ciągu Pisma św. (de Scriptura occurrenti). Jako trzecią bierze się lekcję streszczoną (lectio contracta), zawierającą życiorys świętego, gdyby zaś w brewiarzu nie było lekcji streszczonej, należy wziąć wszystkie lekcje drugiego nocturnu i odmawiać je jako jedną lekcję. Gdyby zaś w ogóle lekcji historycznych święty nie posiadał, wtedy jako lekcję trzecią bierze się pierwszą z drugiego nocturnu z komunau.

25 stycznia (nawrócenie św. Pawła) i 24 października (św. Rafała) bierze się tylko trzy lekcje z pierwszego nocturnu z responsoriami pierwszym i trzecim.

W nowym dekreście podane są lekcje streszczone o św. Ireneuszu (3. 7.) św. Grzegorzu Barbadici (17. VI.), św. Wawrzyńcu a Brundisio (21. VII.), św. Janie Vianney (8. VIII), i o św. Antonim Claret (23. X.).

Absolucję bierze się odpowiednią do dnia w tygodniu, benedykcje zaś bez zmian: Ille nos benedicat, Cujus festum colimus oraz Ad societatem civium supernorum.

Pewne święta III klasy posiadały własne niektóre części, jedne jutrznię, laudesy i nieszpory, inne tylko laudesy i nieszpory; należy zatrzymać je nadal, zmieniając jutrznię na Officjum jednonokturnowe o 9 antyfonach i 9 psalmach. Święta mające własną jutrznię mają także lekcję pierwszą i drugą (połączoną z trzecią w jedną) własną z I nocturnu danego święta z responsoriami pierwszym i trzecim, lekcja trzecia jest skróconą lekcją dziewiątą.

Hymny własne w pierwszych nieszporych niektórych świat (św. Wenantego — 18. V., św. Marii Magdaleny — 22. VII. i św. Jana Kantego — 20. X.) przenosi się do drugich nieszpórów. W uroczystość św. Martyny — 30. I. — hymn z pierwszych nieszpórów stanowi pierwszą część hymnu jutrzni, w laudesach zaś i nieszporych odmawia się hymn Tu natale solum. W święto Matki Boskiej Różańcowej hymn z I nieszpórów (chyba żeby i nieszpory gdzieś były odmawiane) stanowi pierwszą część hymnu jutrzni.

Officjum Matki Bożej w soboty zatrzymuje własną absolucję i benedykcję, lekcje zaś i responsoria według przepisów officjum zwyczajnego. Gdy 16. VII. lub 24. IX. wypada w sobotę Mszę można brać dowolnie: albo z odpowiedniego święta albo z soboty bez wzajemnej komemoracji.

Officjum niedzielne — off. dominicale. W officjum niedzielnym zachodzi zmiana tylko w jutrzni, która jest jednonokturnowa i obecnie posiada tylko trzy lekcje: pierwszą z nich stanowi pierwsza z Pisma św., po niej bierze się jej responsorium, drugą lekcję stanowi druga i trzecia z Pisma św. połączone w jedną, po niej bierze się trzecie responsorium (obecnie po trzeciej lekcji pierwszego nocturnu). Jako trzecią lekcję bierze się pierwszą homilią z trzeciego nocturnu. Po trzeciej lekcji Te Deum. Gdy jednak Te Deum nie odmawia się, po trzeciej lekcji bierze się dziewiąte responsorium. Wtedy w responsorium po drugiej lekcji opuszcza się Gloria Patri i nie powtarza się wersetu. Werset po psalmach bierze się zawsze z trzeciego nocturnu.

Absolucja Exaud, Domine i Benedykcje: Ille nos bendicat, Divinum auxilium oraz Per evangelica dicta.

Jeżeli psalmy laudesów odmawia się według drugiego schematu, w prymie zamiast psalmu 117 odmawia się psalm 53.

Jeżeli wigilia Bożego Narodzenia wypadnie w Niedzielę, wtedy niedzielę pomija się zupełnie, nawet bez komemoracji. W nieszpórach sobotnich wszystko jak w brewiarzu przed IV niedzielą adwentu. W samą niedzielę oficjum świąteczne, jednonokturnowe o wigilii z lekcyjami, benedykcyjami i responsoriami wigilii.

Niedziela po Wniebowstąpieniu Pańskim posiada officjum jak niedziela okresu wielkanocnego: psalmy do pierwszych nieszpórów i wszystkich godzin z Psalterza z antyfoną Alleluja, Alleluja, Alleluja, inne zaś części własne lub jako okresowe z święta Wniebowstąpienia.

Niedziela po Bożym Ciele i Sercu Jezusowym mają officjum, jak wszystkie niedziele per annum.

Officjum ferialne (off. feriale) obowiązuje we wszystkie ferie i wigilie z wyjątkiem: Triduum Świętego i wigilii Bożego Narodzenia. Odmawia się je tak samo jak dotąd, uwzględnić jednak należy odpowiedni okres roku liturgicznego (Boż. Nar., Epifanii, Pięćdziesiątnicy, W. Postu, Męki Pańskiej, Wielkanocy, Wniebowstąpienia, Adwentu i „per annum”).

Niektóre ferie otrzymały inne lekcje, a mianowicie: 1) poniedziałek dni krzyżowych nowe lekcje własne, (I Petr. II, 1—17), 2) czwartek przed Zesł. Ducha św. otrzymuje lekcje z następującego piątku, 3) piątek z I nokturnu następującej wigilii, 4) Wigilia Ducha św. zatrzymuje własne lekcje homilijne: posiada ona officjum ferialne z okresu Wniebowstąpienia z oracją poprzedniej niedzieli, 5) wigilia św. Piotra i Pawła jako własne przyjmuje lekcje homilijne z 3. IX. o św. Piusie X oraz 6) wig. św. Wawrzyńca lekcje homilijne z komunálu jednego męczennika 1° loco. Responsoria pozostają te same, które na dany dzień wypadają.

K O M E M O R A C J E

Komemoracje dzielą się na uprzywilejowane i zwyczajne.

Komemoracje uprzywilejowane zachodzą w laudesach, w nieszpórach i we wszystkich Mszach, nawet śpiewanych.

Komemoracje zwyczajne zachodzą tylko w laudesach, w Mszach konwentualnych (nawet śpiewanych) i we wszystkich Mszach czytanych.

Komemoracje nierozłączne o św. Pawle w uroczystość św. Piotra i przeciwnie stanowią jedność do tego stopnia, że za jedną uważa się obie w liczbie oracji. W brewiarzu opuszcza się antyfonę i werset i zaraz po pierwszej oracji pod tym samym zakończeniem odmawia się drugą. Również we Mszy odmawia się obie pod jednym zakończeniem.

Komemoracje uprzywilejowane a) niedzieli lub zastępującego ją święta Pańskiego, b) o dniu liturg. I klasy, c) o dniach oktawy Bożego Narodzenia, d) o feriach wrześnieowych dni kwartalnych, e) o feriach adwentu, postu i Męki Pańskiej, f) o Litaniach Większych we Mszy. Są to komemoracje, których opuszczać nie należy, chyba że ich ilość przekracza liczbę komemoracji dozwolonych w danym dniu liturgicznym.

Liczba komemoracji: W dni liturgiczne I klasy dopuszczalna jest tylko jedna komemoracja uprzywilejowana. W niedziele II klasy dopuszczalna jest tylko jedna komemoracja uprzywilejowana lub o świę-

cie II klasy, w inne dni liturgiczne II klasy dopuszczalna jest tylko jedna komemoracja uprzywilejowana lub zwykła, w dni liturgiczne III i IV klasy dopuszcza się dwie komemoracje. W niedzielę nie ma komemoracji o święcie Pańskim i przeciwnie. Oficjum i msza de Tempore wykluczają inną komemorację de Tempore. We Mszy św. śpiewanej można dodać tylko jedną komemorację z tych, które się bierze pod pierwszym zakończeniem lub uprzywilejowaną.

Antyfony, werset i oracja komemoracji nie mogą być równobrzmiące z antyfoną, wersem lub oracją oficjum lub innej komemoracji. Opuści się również komemorację o tejże samej tajemnicy Bożej lub tej samej osobie świętego.

MSZA ŚWIĘTA

. Uwagi dotyczące zmiany rytu

We Mszy śpiewanej mogą być dokonywane okadzenia jak w Mszy uroczystej.

Opuści się psalm 42 oraz Confiteor i następne modlitwy, rozpoczynając Mszę bezpośrednio od Introitu lub ewentualnie od okadzenia ołtarza w następujące dni:

- 1) Matki Boskiej Gromnicznej po obrzędzie poświęcenia świec,
- 2) w Środę Popielcową po poświęceniu popiołu,
- 3) w Palmową niedzielę po poświęceniu palm,
- 4) w Mszy Wigilii Wiekanocnej,
- 5) w dniach Litanii Większych i Mniejszych po procesji,
- 6) w Mszach, które następują po przepisnych przez Pontyfikał błogosławieństwach i poświęceniach.

Pod koniec Mszy mówi się zawsze *Ite, missa est* (z dodaniem *Alleluja, Alleluja* od W. Soboty do soboty przewodniej) z wyjątkiem wieczornej Mszy W. Czwartku i Mszy, po których następuje liturgiczna procesja; mówi się wtedy *Benedicamus Domino* i opuszcza się błogosławieństwo i ostatnią ewangelię. We Mszach żałobnych: *Requiescant in pace*.

Ostatnią ewangelię opuszcza się:

- 1) W Mszach, które kończy się konkluzją *Benedicamus Domino*,
- 2) W trzeciej Mszy św. Bożego Narodzenia,
- 3) W Palmową niedzielę po poświęceniu palm,
- 4) W Mszy Wigilii wielkanocnej,
- 5) W Mszach, przed którymi odbywały się przewidziane przez Pontyfikał konsekracje.
- 6) W Mszach żałobnych, po których następuje *absolutio super tumulum*.

W Mszy śpiewanej epistolę śpiewa lektor; w braku lektora czyta ją celebrans, który zaś według dawnego zwyczaju może ją śpiewać. W soboty suchych dni można opuścić w Mszach nie konwentalnych drugą, trzecią, czwartą i piątą lekcję wraz z należącymi do niej oracjami i wersetami. W Mszach konwentalnych i w Mszach, podczas których są udzielane święcenia, należy zawsze odmawiać wszystkie lekcje z ich oracjami i wersetami.

Gdy podczas Mszy udzielana jest komunika św., opuszcza się *Confiteor, Misereatur* i *Indulgentiam*; celebrans bezpośrednio po swojej komunii odwraca się do ludu z puszką w lewej i komunikantem w prawej ręce i mówi: *Ecce Agnus Dei* oraz trzykroć: *Domine non sum dignus*. Komunii św. udziela sam celebrans, z powodu jednak dużej liczby komunikujących mogą mu pomagać inni kapłani.

Zupełnie nie jest godziwe, by podczas odprawiania Mszy inny kapłan przy tym samym ołtarzu udzielał komunii.

Gloria mówi się w uroczystość św. Młodzianków(mają zawsze kolor czerwony) oraz w wotywie Pro sponsis, poza tym bez zmian.

Credo odmawia się: 1) we wszystkich Mszach odprawianych w niedzielę i oktawy, chociaż w inne dni odprawiane są te Msze bez Credo (nie dotyczy to żałobnych), 2) We wszystkie święta i wotywy I klasy, 3) w święta Jezusa i M. Bożej II klasy, 4) W święta narodzin apostołów i ewangelistów, Katedry św. Piotra i św. Barnaby.

Nie odmawia się: 1) W obu Mszach W. Czwartku i w W. Sobotę, 2) w inne święta II i III klasy, 3) w wotywach II, III i IV klasy, 4) w wypadku gdy Mszy komemorowanej przysługuje Credo. Msza Doktorów Kościoła utraciła Credo.

Oracje mszalne. W Mszach konwentualnych, nawet śpiewanych, bierze się wszystkie oracje na dany dzień przypadające; tak samo w Mszach czytanych niekonwentualnych. We Mszy śpiewanej niekonwentualnej z zasady oracja jest jedna, dodaje się jednak orację, którą należy odmawiać pod pierwszym zakończeniem oraz orację komemoracji uprzywilejowanej.

Liczba oracji: W dni liturgiczne pierwszej klasy, w wotywach pierwszej klasy i w Mszach śpiewanych niekonwentualnych można dodać tylko jedną orację pod pierwszym zakończeniem i jedną komemorację uprzywilejowaną. W dni liturgiczne II klasy i w wotywach II klasy dodaje się również tylko jedną orację zwykłą lub uprzywilejowaną, w niedziele jednak II klasy dodaje się tylko orację uprzywilejowaną lub o święcie II klasy. W dni liturgiczne III klasy oraz w wotywach III klasy wolno dodać tylko dwie oracje, z których jedna może być modlitwą nakazaną przez Ordynariusza. W dni liturgiczne IV klasy i w wotywach IV klasy mogą być dodane tylko dwie oracje, z których ostatnia może być wybrana według życzenia celebransa. (Oratio votiva).

Pod żadnym pozorem nie może być więcej oracji niż trzy. Pod pierwszym zakończeniem dodaje się: 1) orację komemoracji nierozłącznej, 2) orację rytualną, 3) orację z przeszkodzonej wotywy I lub II klasy, 4) Orację o Najśw. Sakramencie, 5) Orację za Papieża lub Biskupa w dniu ich uroczystości, 6) za samego siebie w rocznicę własnych święceń kapłańskich, 7) o rozkrzewienie wiary w przedostatnią niedzielę października, 8) Pro gratianum actione w 25 lub 50-rocznicę zawarcia związku małżeńskiego. Pod pierwszym zakończeniem można dodać tylko jedną orację; gdyby więc wypadło ich kilka, bierze się tylko pierwszą według godności, inne zaś się opuszcza.

Orację, którą dodaje się pod pierwszym zakończeniem do oracji Mszy, uważa się za jedną z tą ostatnią. Dodaje się ją nawet w Mszach śpiewanych.

Pod drugim zakończeniem bierze się: orację komemoracji, orację nakazaną oraz orację wotywną.

Uwagi dotyczące niektórych oracji

a) **Oracja rytualna** jest to taka oracja, która przewiduje Pontyfikał. Dodaje się ją zawsze, ilekroć odbywają się odnośne ceremonie. Dodanie modlitwy rytualnej nie dopuszcza jakiegokolwiek innej oracji.

b) **Oracja z przeszkodzonej wotywy.** Chodzi o wotywy I i II klasy, bo wotywy III i IV klasy nie komemoruje się wcale. Wotywy te kome-

moruje się w dni liturgiczne I klasy z wyjątkiem Triduum świętego i świąt: Bożego Narodzenia, Epifanii, Paschy, Wniebowstąpienia, Zesłania Ducha św., Trójcy św., Bożego Ciała, Serca Jezusowego i Chrystusa Króla.

c) **Oracja o Najśw. Sakramencie.** Dodaje się ja we Mszy odprawianej wobec wystawionego Najśw. Sakramentu przy ołtarzu wystawienia oraz w 40-godzinne nabożeństwo. We Mszy, po której ma nastąpić wystawienie, oracji o Najśw. Sakramencie nie dodaje się. Nie dodaje się również tej oracji w niedziele i święta Pańskie.

d) **Oracji za Papieża lub Biskupa** w rocznicę ich uroczystości oraz **za siebie samego** w rocznicę święceń nie dodaje się w tych samych dniach, co i oracji z wotywy przeszkodzonej, przenosi się je jednak na najbliższy dzień wolny.

e) **Oracja nakazana — Or. imperata.** Gdy zachodzi ważna i publiczna potrzeba lub grozi jakaś klęska, Ordynariusz może nakazać dodawanie we Mszy specjalnej oracji, którą może być oracja Mszy wotywniej lub jedna z *Orationes diversae* albo za zmarłych. Bardzo jest stosowne, aby modlitwy tej nie nakazywał Ordynariusz na stałe, lecz tylko z przyczyn rzeczywiście poważnych i na czas nie przekraczający rzeczywistej potrzeby. Gdyby jednak jakaś publiczna klęska lub potrzeba z natury była trwała np. wojna, oracja ta może być nakazana na cały okres, lecz należy ją dodawać wtedy tylko w poniedziałki, środy i piątki.

Oracja nakazana może być tylko jedna, obowiązuje wszystkich kapłanów i we wszystkich kościołach diecezji, dodaje się ja bezpośrednio po oracjach uprzywilejowanych; nie odmawia się jej w dniach liturgicznych i wotywach I i II klasy oraz we Mszach śpiewanych.

Gdyby zaistniała miejscowa jakaś poważna i nagła potrzeba, a nie byłoby czasu porozumieć się z Ordynariuszem, sam proboszcz może na okres trzech dni nakazać odpowiednią modlitwę, która ma te same prawa, co modlitwa nakazana przez Biskupa, a nawet ją zawieszać.

Modlitwa za zmarłych może być odmawiana tylko w dniach i wotywach IV klasy oraz w Mszach żałobnych IV klasy.

f) **Oracja wotywna Or. votiva** jest to oracja, którą celebrans według swego uznania może dodać we Mszy czytanej niekonwentalnej po innych oracjach w dni liturgiczne IV klasy. Oracja ta może być brana albo z Mszy wotywnych albo z oracji od *diversae* albo za zmarłych, ta ostatnia jednak może być dodawana tylko w Mszach żałobnych IV klasy. Oracji tej nie wolno dodawać gdy w Mszy już zachodziły trzy oracje.

RÓŻNE RODZAJE MSZY

M s z a k o n w e n t u a l n a .

Nie odprawia się kilku, lecz tylko jedną konwentalną, w której dodaje się wszystkie oracje na dany dzień przypadające. Należy ją odprawić po tercji, w wigilię zaś Ducha św. po nonie.

W Boże Narodzenie odprawione mają być dwie Msze konwentalne: pierwsza w nocy i druga za dnia (z trzeciego formularza), w Dzień Zadzuszny zaś tylko jedna i to według formularza pierwszego.

Z zasady msza konwentalna winna być solenna lub śpiewana, na mocy zaś indultu lub zwyczaju może być czytana.

Z zasady również winna być zgodna z oficjum dnia, w ferie jednak IV klasy może być zastąpiona:

a) mszą o komemoracji święta na dzień przypadającej,

- b) wotywą o tajemnicy, Świętym lub Błogosławionym wymienionym w tym dniu w Martyrologium.
- c) wotywą na dany dzień tygodnia przez Mszał przewidzianą,
- d) jakąkolwiek inną Mszę, która jest przewidziana jako wotywa,
- e) oraz Msza żałobna, która poza okresem wielkanocnym i Bożego Narodzenia **ma być odprawiana** w pierwszą ferię IV klasy każdego miesiąca oprócz listopada oraz **może być odprawiana** w każdą pierwszą ferię IV klasy każdego tygodnia.

Ponadto Mszę konwentualną zastępuje Msza rogacyjna, w kościołach zaś katedralnych Msza wotywna w rocznicę papieską lub biskupią, Msza żałobna w pierwszą rocznicę zmarłego biskupa oraz Msza o obchodzonej w ciągu oktawy Dnia Zadusznego wspólnej rocznicy za zmarłych biskupów i kanoników.

M s z e w o t y w n e

Wotywy dzielą się na cztery klasy.
 Mogą one być albo śpiewane albo czytane, chyba że w rubrykach partykularnych inaczej jest zarządzane

Wotywy I klasy: Msza w dniu konsekracji kościoła, Msza śpiewana o Najśw. Sakramencie podczas uroczystego kongresu eucharystycznego oraz Msza śpiewana, dozwolona za indultem z racji jakichś nadzwyczajnych uroczystości.

Wotywę I klasy można odprawiać w dni liturgiczne I klasy oprócz dni umieszczonych w tabeli precedencji (str. 2) pod num. 1—8. Jeżeli wotywa ta jest przeszkodzona, dodaje się o niej komemorację pod pierwszym zakończeniem oprócz dni umieszczonych w tab. preced. pod num. 1, 2, 3 i 8.

Jednak Msza o dedykacji kościoła w akcie konsekracji jako należąca do całości obrzędów ma być odprawiana zawsze ilekroć konsekracja się odbywa. Dodaje się w niej pod pierwszym zakończeniem orację o tytule kościoła. W dniu tym wszystkie Msze w tym kościele mogą być odprawiane jako wotywy uroczyste I klasy.
 W wotywach I klasy zawsze się mówi Gloria i Credo.

Wotywy II klasy: dozwolone w dni liturgiczne II klasy: dodaje się w nich Gloria, jeżeli nie wymagają koloru fioletowego; poza niedzielą i oktawą Bożego Narodzenia nie posiadają Credo. Dopuszczają tylko jedną komemorację. Jeżeli zaś są przeszkodzone, dodaje się o nich komemorację pod pierwszym zakończeniem z wyjątkiem dni umieszczonych w tabeli preced. pod num. 1, 2, 3 i 8.

Wotywy II klasy przewidziane przez rubryki:

- 1) podczas uroczystego poświęcenia kościoła, lub kaplicy oraz podczas konsekracji ołtarza,
- 2) Msze rogacyjne Lit. Większych i Mniejszych,
- 3) Wotywy podczas 40-godz. nabożeństwa lub podczas innego wystawienia Najśw. Sakramentu,
- 4) podczas zewnętrznych obchodów świąt,
- 5) w dzień i w rocznicę koronacji Papieża oraz dowolnie wybraną przez siebie rocznicę nominacji, konsekracji lub translacji Biskupa rezydencjalnego,
- 6) z przyczyn publicznych i ważnych,
- 7) o rozkrzewienie Wiary,
- 8) w nadzwyczajnych okolicznościach,
- 9) w miejscach szczególnego kultu,

- 10) za nowożeńców, oraz dziękczynna z okazji 25- lub 50-rocznicy zawarcia związku małżeńskiego,
- 11) w dniu dawnej oktawy Bożego Ciała w kościele, w którym odbywa się uroczysta procesja eucharystyczna, dwie msze o Najśw. Sakramencie,
- 12) podczas kongresów eucharystycznych.

O p o s z c z e g ó l n y c h w o t y w a c h II klasy

1) Po dokonaniu obrzędów poświęcenia kościoła lub konsekracji ołtarza odprawia się wotywa o tajemnicy lub Świętym, stanowiącym tytuł kościoła lub ołtarza.

2) Podczas 40-godzinnego nabożeństwa na początku i końcu wystawienia odprawia się wotywę II klasy o Najśw. Sakramencie przy ołtarzu wystawienia; w dniu środkowym nabożeństwa dozwolona jest jako wotywa II kl. Msza o Najśw. Sakramencie lub inna wotywa dostosowana do potrzeb szczególnych, nie powinno się jej odprawiać przy ołtarzu wystawienia.

W Dniu Zadusznym wszystkie Msze w kościele wystawienia są de die, ale w kolorze fioletowym i nie przy ołtarzu wystawienia. Na czas Mszy głównej i następującej po niej absencji przy katafalku należy Najśw. Sakrament schować. Należy również to uczynić 2 lutego, w Środę Popielcową i w niedzielę Palmową na czas przewidzianych wtedy uroczystych poświęceń i procesji.

W Mszach, które na mocy indultu odprawiane są coram Ssmo przy ołtarzu wystawienia, należy dodać pod pierwszym zakończeniem oracyi de Ssmo, chyba że Msza jest o niedzieli albo o Panu Jezusie.

3) Uroczystość zewnętrzna w oderwaniu od oficjum ma miejsce wtedy, gdy albo samo święto jest przeniesione na inny dzień albo z dnia powszedniego dla dobra wiernych przenosi się obchód uroczystości zewnętrznej na niedzielę bezpośrednio poprzedzającą dane święto lub następującą po nim.

Na mocy prawa przenoszenie przysługuje następującym świętom: 1) uroczystości Serca Jezusowego na III niedz. po Ziel. Świątkach, 2) Matce Bożej Różańcowej na I niedz. października, 3) świętom I i II klasy, obchodzi się ze szczególnymi obrzędami; muszą być one zaaprobowane przez Stolicę Apost., 4) świętu prawnie ustanowionego Patrona głównego, 5) rocznicy konsekracji kościoła własnego, 6) świętu tytułu kościoła własnego, 7) świętu tytułu zakonu lub kongregacji, 8) świętu kanonizowanego Założyciela zakonu lub kongregacji, 9) świętom I i II klasy, które obchodzone są ze szczególnym zgromadzeniem wiernych, decyzja jednak w tym wypadku należy do Ordynariusza.

Uroczystość zewnętrzna może być również obchodzona na mocy przywileju według warunków określonych w indulcie.

W dniu uroczystości zewnętrznej mogą być odprawiane o święcie dwie wotywy drugiej klasy, w tym jedna może być śpiewana.

4) W sprawie poważnej i dla dobra publicznego można za zgodą Ordynariusza odprawić odpowiadającą potrzebie Mszę wotywną II klasy. W braku odpowiedniego formularza należy wziąć Pro quocumque necessitate. Wotywa ta może być odprawiona tylko jedna w poszczególnym kościele. W nagłym wypadku taką wotywę może zarządzić sam proboszcz.

52) W miejscach szczególnego kultu (obraz cudowny, objawienie, relikwie), do których licznie przybywają pielgrzymi, kapłani nawiedza-

jący to miejsce mogą odprawiać na mocy nadanego przywileju wotywę II klasy związaną z tym miejscem. Kapłani miejscowi mogą odprawiać tę wotywę tylko wtedy, jeżeli odprawiają ją dla pielgrzymów.

6) Wotywa za nowożeńców ma przywileje wotywy II klasy. Nie może być jednak odprawiana w niedzielę oraz tempore clauso bez zezwolenia Ordynariusza na uroczyste błogosławieństwo związku małżeńskiego. Jednak jej komemoracja dozwolona jest nawet w dni, w których opuszcza się komemorację innych wotywy I i II klasy.

Jako wotywę dziękczynną z okazji 25 lub 50-rocznicy zawarcia związku małż. można odprawić albo wotywę o Trójcy Przenajśw. albo o Matce Bożej dodając pod pierwszym zakończeniem orację Pro gratiarum actione. Po Mszy odmawia się nad jubilatami modlitwy z Rytuału Rz. Tit. VIII, cap. VII.

W o t y w y III klasy: dozwolone w dni III klasy posiadają Gloria, lecz utraciły Credo. Gdy są przeszkodzone, nie dodaje się o nich komemoracji. Są to: 1) jedna Msza o Chrystusie Panu, najwyższym i o wiecznym kapłanie, odprawiana w pierwsze czwartki lub soboty miesiąca, 2) Dwie Msze o Najśw. Sercu Jezusa odprawiane w pierwsze piątki miesiąca, 3) Jedna Msza o Niepokalanym Sercu NMP w pierwsze soboty miesiąca, 4) Wotywa o Najśw. Sakramencie w dniach kongresu eucharystycznego.

Wotywa trzeciej klasy dopuszcza dwie komemoracje, w tym orację nakazaną.

W o t y w y IV klasy: dozwolone ferie IV klasy. Nigdy nie mają Credo, Gloria zaś tylko o Aniołach oraz w sobotę o Matce Bożej.

Wolno je odprawiać w kolorze Mszy z dnia, z wyjątkiem wotywy wymagających koloru fioletowego.

MSZE ŻAŁOBNE

W odmawianiu Mszy żałobnych ograniczymy się tylko do zmian wprowadzonych nowymi rubrykami.

Każda Msza żałobna może być albo śpiewana albo czytana.

Msze żałobne I klasy

A) Msze w Dzień Zaduszny: Jeżeli ktoś odprawia śpiewane trzy Mszy w trzech kościołach, winien w każdym z nich wziąć formularz pierwszy i odmawiać sekwencje.

Sekwencja jest obowiązkowa w Mszy głównej i we wszystkich Mszach śpiewanych tego dnia.

B) **Msza egzekwialna:** Zabroniona: a) w dni liturgiczne od 1 do 6 num. według tabeli preced., b) w święta nakazane, c) w rocznicę konsekracji i w święto tytułu kościoła, w którym ma się odbyć pogrzeb, d) w święto głównego Patrona miejsca, e) w święto tytułu i kanonizowanego Założyciela zakonu lub kongregacji, do której należy kościół gdzie ma się odbyć pogrzeb. Jeżeli oficjum jakiegoś święta wyżej wymienionego musi być przypadkowo przeniesione na inny dzień, to Msza egzekwialna jest zabroniona w dniu, w którym to święto jest przeszkodzone, jest zaś dozwolona w dniu na który zostało przeniesione Oficjum. Jeśli natomiast zostaje przeniesiona uroczystość zewnętrzna takiego święta na niedzielę, to Msza egzekwialna jest zabroniona w taką niedzielę, nie zaś w dniu tego święta.

Sekwencja jest obowiązkowa.

M s z e ż a ł o b n e II k l a s y

Należą do nich: a) w dniu pogrzebu, b) po otrzymaniu wiadomości o zgonie, c) przy ostatecznym pogrzebie np. po przeniesieniu zwłok. Msze te mogą być odprawiane w dni liturgiczne II klasy oprócz niedzieli.

Sekwencja jest dowolna.

M s z e ż a ł o b n e III k l a s y

Należą do nich: 1) Msza w trzecim, siódmym i trzydziestym dniu od zgonu lub pogrzebu, 2) Msza w rocznicę zgonu lub pogrzebu, 3) Msze żałobne codzienne w kościołach i kaplicach cmentarnych, 4) Msze w okolicy Dnia Zadusznego. Msze powyższe mogą być odprawiane w dni liturgiczne III klasy.

Sekwencja jest dowolna.

M s z e ż a ł o b n e IV k l a s y:

Są to Msze codzienne za zmarłych, dozwolone w dni liturgiczne IV klasy, poza okresem natalicyjnym (2—12 stycznia). W Mszach tych powinna być jedna oracja, dopuszcza się jednak jedna tylko orację nakazaną i jedną orację wotywną za zmarłych. Sekwencja jest dowolna.

Dekret Kongregacji Świętych Obrzędów, wprowadzający nowe prawo liturgiczne, będzie obowiązywał od dnia 1 stycznia 1961 r. Według jego norm mają być ułożone poszczególne kalendarze oraz wydawane nowe księgi liturgiczne.

KOŃCOWE WSKAZÓWKI PRZY UKŁADANIU RUBRYCELI

- 1) Kalendarze (rubrycele) na rok 1961 należy dostosować do nowych przepisów.
- 2) Poprawiony według tych norm Kalendarz Diecezjalny należy przesłać do Kongr. Obrzędów, która da wskazania co do zmian.
- 3) Tymczasem należy zatrzymać wszystkie te święta partykularne diecezji, które dotąd były w Diecezjalnym Kalendarzu — jednakże dostosować je trzeba do stopnia liturgicznego podług nowych norm.
- 4) Święta diecezjalne partykularne, które obecnie obchodzone były jako dupl. I aut. II classis pozostają niezmiennione, chociażby jako święta Kościoła powszechnego doznały zniesienia stopnia liturgicznego czy też określone zostały jako komemorowane.
- 5) Święta partykularne III klasy, które nie posiadają jeszcze lekcji historycznej skróconej — podpadają pod przepis Nr 221 b tj. zachowują jako trzecią lekcję — połączone w jedną trzy lekcje II nokturnu.

PROCES BEATYFIKACYJNY

ŚL. BOŻEGO BISKUPA MICHAŁA KOZALA

Po dłuższych przygotowaniach, w oparciu o dekret Prymasa Polski z dnia 10. IV. 1957 (1585/57/P ad 1460/57) J. E. Ks. Biskup Antoni Pawłowski, Ordynariusz diecezji wrocławskiej, rozpoczął uroczystą sesję, odbytą w sobotę dnia 8 października 1960 r. w kościele św. Witalisa M. we Włocławku, Proces Informacyjny w sprawie świętości życia cnót i cudów w ogólności Sługi Bożego Biskupa Michała Kozala pod nazwą „Wladislaviensis seu Monacensis (diecezja monachijska) — Beatificatio- nis Servi Dei Michaelis Kozal”.

Sługa Boży Michał Kozal urodził się 25. IX. 1893 r. we wsi Nowy-folwark w powiecie krotoszyńskim. W dniu 23. II. 1918 r. w Bazylice Gnieźnieńskiej został wyświęcony na kapłana. Od tego czasu aż do roku 1939 pracował umiejętnie, ofiarnie i skutecznie na wielu stanowiskach w Archidiecezji Gnieźnieńskiej. Był więc wikariuszem w parafiach: Kościelec k/Inowrocławia, Pobiedziska, administratorem parafii Krostkowo w pow. Wyrzysk, katechetą w gimnazjum żeńskim w Bydgoszczy, wreszcie ojcem duchownym i profesorem a potem także rektorem Seminarium Duchownego w Gnieźnie.

Z rektoratu w Gnieźnie powołał go 12. VI. 1939 r. papież Pius XII na biskupa tyt. lapeńskiego i sufragana włocławskiego. Konsekrowany w Bazylice włocławskiej 13. VIII. 1939 r. Wkrótce objął on obowiązki wikariusza gen. i oficjała a w kilka dni po wybuchu drugiej wojny światowej został także administratorem diecezji włocławskiej. W czasie okupacji niemieckiej, niosącej zagładę narodowi polskiemu i religii katolickiej, okazał się biskupem nieustraszoną, pełnym poświęcenia i przykładu dla duchowieństwa i wiernych, pasterzem, który duszę swą kładzie za owce swoje. Pozbawiony w więzieniu we Włocławku, w internowaniu w klasztorze salezjanów w Łądzie, wreszcie w obozie koncentracyjnym w Dachau, gdzie umarł jako wyznawca i męczennik w dniu 26. I. 1943 r.

Ksiądz Michał Kozal najpierw w archidiecezji gnieźnieńskiej zyskał sobie opinię pilnego i światłego duszpasterza i pedagoga uczynnego i pobożnego kapłana, potem zaś — w diecezji włocławskiej i w kraju niemieckim, na oczach tysięcy rzesz z wielu narodowości więzionych w Dachau, ukazał się jako święty biskup na codzień.

Toteż wspomniany wyżej Biskup Włocławski, wzniawszy pod uwagę całe jego ożycie pełne cnót, bohaterską śmierć na pasterskim posterunku, prośby i wołania wielu biskupów, kapłanów i wiernych katolików z całej Polski i z poza jej granic, oraz liczne doniesienia o doznanych od Boga za jego przyczyną łaskach, zasięgnąwszy wreszcie rady świętych kapłanów, zdecydował się rozpocząć ten proces.

Sprawą beatyfikacji zajmuje się postulator ks. dr Stanisław Librowski, zamieszkały we Włocławku przy ul. Seminaryjskiej 3, który niniejszym uprasza o łaskawe zgłaszanie pod jego adresem wiadomości o łaskach doznanych od Boga za wstawiennictwem Śl. Bożego Biskupa Michała Kozala, jak również o wiadomości mogące posłużyć do napisania o nim wyczerpującej biografii.

Włocławek, 30. X. 1960 r.

(l. s.)

(—) Ks. dr Stanisław Librowski

Postulator sprawy

PRZESUNIĘCIA PERSONALNE

Ks. Antoni Smoluk — prob. w Skwierzynie — mian. dziekanem dekanatu Pszczew.

Ks. Prof. Dr Franciszek Kuczka — mianowany wikarektorem Diec. Sem. Duch. w Gorzowie.

Ks. Prof. Mgr Wincenty Węgrzyn — przeniesiony z Gorzowa do Paradyża na stanowisko prof. filozofii i śpiewu.

Ks. Prof. Dr Berthold Kosterka — przeniesiony z Paradyża do Gorzowa na stanowisko prof. dogmatyki.

Ks. Dr. Józef Weissmann — mianowany prof. prawa kanonicznego i śpiewu w Diec. Sem. Duch. w Gorzowie.

- Ks. Notariusz Augustyn Erdmann mianowany penitencjarzem przy Kościele Katedralnym w Gorzowie.
- Ks. Franciszek Włodarczyk T. Chr. mianowany penitencjarzem przy kościele Najśw. Serca Jezusowego w Szczecinie.
- Ks. Tadeusz Jaskiewicz — mianowany wikariuszem substytutem par. Jastrowie.
- Ks. Marian Leśniewski — wik. w Połczynie Zdroju — mianowany wik. w Szczecinie Dąbiu.
- Ks. Bogumił Słowiński — wik. w Szczecinie Dąbiu — mian. wik. w Połczynie Zdroju.
- Ks. Mieczysław Ptaszek OMI — mianowany wikariuszem parafii p. w. Chrystusa Króla w Gorzowie.
- Ks. Stanisław Stefanek T. Chr. — wik. w Szczecinie par. św. Jana Chrzyciela — mian. wik. parafii św. Józefa w Stargardzie.
- Ks. Drygała Honoriusz OFMC — wik. w Koszalinie.
- Ks. Mizera Julian — wik. w Jastrowiu.
- Ks. Kozera Stanisław T. S. — katechetą w Pile.
- Ks. Zieniewicz Henryk TS. — katecheta w Pile.

Zwolniony z obowiązków administratora parafii św. Józefa w Koszalinie i z pracy w diecezji Ks. Celzy Rdzanek.

Mianowani Wizytatorami Diecezjalnymi Żeńskich Zgromadzeń Zakonnych następujący Księża:

- Ks. Dyr Mgr Józef Anczarski
 Ks. Proboszcz Edward Bańdo
 Ks. Dyr Mgr Józef Ferensowicz
 Ks. Proboszcz Euzebiusz Kawalla
 Ks. Kanonik Mgr Jan Wujda.

UCHWAŁA NR 357 RADY MINISTRÓW Z DNIA 13 PAŹDZIERNIKA 1960 R. W SPRAWIE ORGANIZACJI PRZYJMOWANIA I ROZPATRYWANIA SKARG I WNIOSKÓW.

Na podstawie art. 156 kodeksu postępowania administracyjnego Rada Ministrów uchwala co następuje:

Rozdział I.

Przepisy ogólne.

§ 1. Wszystkie organy administracji państwowej obowiązane są do przyjmowania obywateli w sprawach skarg i wniosków (art. 157 i 169 kodeksu postępowania administracyjnego).

§ 2. 1. Przyjęcia obywateli w sprawach skarg i wniosków odbywają się codziennie w oznaczonych godzinach.

2. Informacje o godzinach przyjęć powinny być wywieszone w siedzibie organu, a także w tych jednostkach mu podległych, w których ze względu na zakres ich działalności wywieszanie tych informacji jest uzasadnione,

§ 3. 1. Skargi i wnioski wnosi się na piśmie, w drodze telegraficznej lub ustnie do protokołu.

2. Protokół zawierający skargę lub wniosek wniesiony ustnie powinien być podpisany przez wnoszącego oraz przez pracownika organu, który protokół sporządził.

3. Na żądanie wnoszącego organ potwierdza złożenie skargi lub wniosku.

§ 4. Skargi i wnioski powinny być ewidencjonowane w sposób odróżniający je od pozostałych spraw.

§ 5. 1. Skarga i wniosek powinny zawierać podpis i adres wnoszącego.

2. Skarga i wniosek bez podpisu i adresu wnoszącego podlegają rozpatrzeniu, jeżeli jest to uzasadnione interesem społecznym.

§ 6. Organ zażąda od wnoszącego skargę lub wniosek złożenia wyjaśnienia lub uzupełnienia, jeżeli z treści skargi lub wniosku nie można należycie ustalić ich przedmiotu.

§ 7. Organ właściwy do rozpatrzenia skargi nie może przekazać jej do załatwienia organowi niższego stopnia, jeżeli skarga zawiera zarzuty dotyczące działalności tego organu.

§ 8. Jeżeli skarga lub wniosek dotyczy kilku spraw podlegających rozpatrzeniu przez różne organy, organ do którego wniesiono skargę lub wniosek, rozpatrzy sprawy należące do jego właściwości, pozostałe natomiast sprawy przekaże w terminie 7 dni właściwym organom, zawiadamiając o tym wnoszącego.

§ 9. 1. Jeżeli rozpatrzenie skargi lub wniosku wymaga uprzedniego zbadania i wyjaśnienia sprawy, niezbędne w tym celu materiały zbiera organ właściwy do rozpatrzenia skargi lub wniosku.

2. Właściwy organ powinien w ciągu dwu miesięcy skargę lub wniosek rozpatrzyć i w tym terminie załatwić, chyba że obowiązujące przepisy przewidują termin krótszy.

§ 10. W toku rozpatrywania skargi lub wniosku należy w miarę potrzeby współdziałać z organami kontroli państwowej i społecznej, z organami prokuratury oraz z właściwymi organizacjami politycznymi, zawodowymi, samorządowymi, spółdzielczymi i innymi organizacjami społecznymi, a także organami samorządu robotniczego.

§ 11. O załatwieniu skargi lub wniosku właściwy organ zawiadamia wnoszącego. Zawiadomienie powinno zawierać oznaczenie organu, od którego pochodzi, wskazanie, kogo dotyczy, datę sposób załatwienia lub wykorzystania skargi lub wniosku oraz podpis z podaniem stanowiska służbowego podpisującego.

§ 12. Posłowie na Sejm oraz radni rad narodowych, którzy w wykonaniu swoich obowiązków wnieśli w swoim imieniu skargi lub wnioski mające ze względu na swój przedmiot znaczenie społeczne, powinni być w terminie 14 dni powiadomieni o stanie rozpatrzenia skargi lub wniosku.

§ 13. Wszystkie organy państwowe, a w szczególności organy właściwe do rozpatrywania i załatwiania skarg lub wniosków, obowiązane są przeciwdziałać wszelkim próbom hamowania krytyki, groźbom i innym formom zastraszania osób składających skargi i wnioski, jeżeli osoby te działają w granicach prawem dozwolonych.

§ 14. 1. Wnoszący skargę lub wniosek może zastrzec nieujawnianie jego nazwiska lub adresu.

2. Kierownik organu wyższego stopnia w stosunku do organu rozpatrującego skargę lub wniosek może pomimo zastrzeżenia (ust. 1) zezwolić na ujawnienie osobie zainteresowanej nazwiska lub adresu wnoszącego skargę lub wniosek, gdy za ujawnieniem przemawia interes społeczny albo też — ze względu na stwierdzone znamiona oszczerstwa — słuszny interes zainteresowanego. Zezwolenie powinno być udzielone na piśmie i przesłane do wiadomości wnoszącego skargę lub wniosek.

§ 15. Wszystkie organy administracji państwowej, przedsiębiorstwa państwowe, jednostki organizacyjne oraz organy organizacji zawodowych, samorządowych, spółdzielczych i innych organizacji społecznych, wykonujących funkcje administracji państwowej, obowiązane są wykonywać materiał zawarty w skargach i wnioskach dla ochrony interesu społecznego i słusznego interesu indywidualnego oraz dla usprawnienia swojej działalności.

§ 16. Właściwy organ zawiadamia o sposobie załatwienia skargi lub wniosku posła na Sejm lub radnego rady narodowej, za którego pośrednictwem skarga lub wniosek został złożony, jeżeli zażądał takiego zawiadomienia.

§ 17. 1. Przepisy uchwały stosuje również do skarg i wniosków przekazanych właściwym organom przez redakcje prasowe (radia, telewizji, kroniki filmowej) lub przez organizacje zawodowe, samorządowe, spółdzielcze lub inne organizacje społeczne.

2. Przepisy uchwały stosuje się ponadto w przypadkach gdy do właściwego organu został przesłany przez redakcję prasową artykuł, notatka lub inna opublikowana wiadomość, jeżeli posiadają znamiona skargi lub wniosku.

3. W przypadkach określonych w ust. 1 i 2 przepisy uchwały, również do redakcji i organizacji, które skargi i wnioski przekazały dotyczące osób wnoszących skargi i wnioski, stosuje się odpowiednio lub artykuł, notatkę albo wiadomość przesłały, z tym że zawiadomienia redakcji lub organizacji o załatwieniu lub przekazaniu innemu organowi skargi lub wniosku, o którym mowa w ust. 1, dokonuje się, jeżeli zażądano takiego zawiadomienia (art. 175 § 2 kodeksu postępowania administracyjnego).

R O Z D Z I A Ł II.

Przyjmowanie i rozpatrywanie skarg i wniosków w prezydiach rad narodowych

§ 18. 1. Organy prezydiów rad narodowych wszystkich stopni przyjmują obywateli w sprawach skarg i wniosków codziennie w określonych godzinach urzędowych. Kierownicy tych organów są bezpośrednio odpowiedzialni za właściwe i terminowe rozpatrzenie skarg i wniosków.

2. Przewodniczący lub stale urzędujący członek prezydium rady narodowej przyjmuje obywateli w sprawach skarg i wniosków w ustalonych dniach i godzinach urzędowych, a ponadto co najmniej raz w tygodniu po godzinach pracy.

3. Jeżeli wymaga tego interes obywateli, prezydium rady narodowej może zobowiązać kierowników organów prezydium albo ich zastępców do przyjmowania obywateli w sprawach skarg i wniosków w określonych dniach również po godzinach pracy.

§ 19. 1. Nadzór nad rozpatrywaniem skarg i wniosków sprawuje prezydium rady narodowej.

2. Bieżący nadzór nad rozpatrywaniem skarg i wniosków sprawuje przewodniczący prezydium rady narodowej.

3. Prezydium rady narodowej może poruczyć sprawowanie bieżącego nadzoru nad rozpatrywaniem skarg i wniosków zastępcy przewodniczącego lub sekretarzowi prezydium.

§ 20. Prezydium rad narodowych zapewnia:

1. należytą organizację rozpatrywania skarg i wniosków wnoszonych do prezydium,
2. systematyczną kontrolę prawidłowego i terminowego rozpatrywania skarg i wniosków w organach administracyjnych prezydium, w prezydiach rad narodowych niższego stopnia i ich organach administracyjnych oraz przedstawianie i rozpatrywanie sprawozdań i uwag pokontrolnych.

§ 21. 1. Prezydium rady narodowej przeprowadza na posiedzeniach przynajmniej co pół roku ocenę rozpatrywania skarg i wniosków przez prezydium i jego organy administracyjne, zasięgając w tej sprawie opinii zainteresowanych komisji rady narodowej.

2. Prezydium rady narodowej przy ocenie pracy poszczególnych organów administracyjnych uwzględni również sposób rozpatrywania skarg i wniosków przez te organy.

§ 22. Prezydium wojewódzkich rad narodowych (rad narodowych miast wyłączonych z województw) rozpatrują periodycznie na posiedzeniach sposób przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków przez terenowe organy administracji państwowej nie podporządkowane radom narodowym i zgłaszają swoje uwagi i propozycje w tym przedmiocie.

ROZDZIAŁ III.

Przyjmowanie i rozpatrywanie skarg i wniosków w ministerstwach, urzędach centralnych, w podległych im organach administracji państwowej oraz w zjednoczeniach centralnych zarządach i zarządach

§ 23. W ministerstwach, w urzędach centralnych oraz w zjednoczeniach, centralnych zarządach i zarządach przyjmuje się obywateli w sprawach skarg i wniosków codziennie w określonych godzinach urzędowych.

§ 24. 1. Ministrowie (kierownicy urzędów centralnych) albo ich zastępcy przyjmują obywateli w sprawach skarg i wniosków co najmniej raz w tygodniu, w dniach i godzinach przez siebie ustalonych.

2. Kierownicy innych organów wymienionych w § 23 albo zastępcy tych kierowników przyjmują obywateli w sprawach skarg i wniosków w ustalonych dniach i godzinach urzędowych, a ponadto co najmniej raz w tygodniu po godzinach pracy.

§ 25. Skargi i wnioski wpływające do organów wymienionych w § 23 rozpatrują właściwe jednostki organizacyjne tych organów. Kierownicy tych jednostek są bezpośrednio odpowiedzialni za właściwe i terminowe rozpatrzenie skarg i wniosków.

§ 26. Ministrowie oraz kierownicy urzędów centralnych uregulują zgodnie z zasadami niniejszej uchwały przyjmowanie i rozpatrywanie skarg i wniosków wnoszonych do podległych im organów administracji państwowej, a nie podporządkowanych radom narodowym.

§ 27. Nadzór nad rozpatrywaniem skarg i wniosków wniesionych do organów wymienionych w §§ 23 i 26 wykonują kierownicy tych organów.

§ 28. 1. Kolegium ministerstwa (urzędu centralnego) przeprowadza przynajmniej co pół roku ocenę rozpatrywania skarg i wniosków przez ministerstwo (urząd centralny) i przez podległe mu organy administracji państwowej, zjednoczenia i centralne zarządy.

2. Kolegium ministerstwa (urzędu centralnego) przy ocenie pracy poszczególnych organów i jednostek organizacyjnych uwzględnia również sposób rozpatrywania przez nie skarg i wniosków.

§ 29. Kierownicy organów wymienionych w §§ 23 i 26 zapewnią:

1. należytą organizację rozpatrywania skarg i wniosków, wnoszonych do tych organów,
2. systematyczną kontrolę prawidłowego i terminowego rozpatrywania skarg i wniosków w jednostkach organizacyjnych ministerstwa i w organach i jednostkach podległych i nadzorowanych oraz przedstawianie i rozpatrywanie sprawozdań i uwag pokontrolnych.

ROZDZIAŁ IV.

Przyjmowanie i rozpatrywanie skarg i wniosków w przedsiębiorstwach przemysłowych, handlowych i usługowych

§ 30. 1. W uspołecznionych przedsiębiorstwach przemysłowych dyrektorzy lub ich zastępcy przyjmują w określonych dniach i godzinach obywateli w sprawach skarg i wniosków, w miarę potrzeby także po godzinach pracy.

2. Dyrektorzy lub upoważnieni przez nich pracownicy załatwiają skargi i wnioski wniesione do przedsiębiorstwa z zachowaniem uprawnień samorządu robotniczego.

§ 31. 1. W przedsiębiorstwach uspołecznionego handlu i przemysłu gastronomicznego przyjęcia obywateli w sprawach skarg i wniosków odbywają się codziennie w określonych godzinach pracy.

2. Dyrektorzy przedsiębiorstw określonych w ust. 1 albo ich zastępcy przyjmują obywateli w sprawach skarg i wniosków co najmniej raz w tygodniu po godzinie 16.

3. Informacja o dniach i godzinach przyjęć powinna znajdować się w każdej podległej placówce.

4. Nadzór nad rozpatrywaniem skarg i wniosków sprawują dyrektorzy przedsiębiorstw określonych w ust. 1.

§ 32. 1. W każdej placówce uspołecznionego handlu detalicznego i przemysłu gastronomicznego lub usług powinna być udostępniona obywatelom książka do wpisywania skarg i wniosków.

2. Skargi i wnioski wpisane do książki, a nie załatwione pozytywnie przez kierownika placówki zostana w terminie 3 dni od daty ich wpisania, przekazane do dyrekcji przedsiębiorstwa.

§ 33. Minister Handlu Wewnętrznego w drodze zarządzenia uregułuje w sposób jednolity sprawę prowadzenia książek do wpisywania skarg i wniosków oraz trybu zawiadamiania o załatwieniu takich skarg i wniosków w uspołecznionych placówkach handlu detalicznego i przemysłu gastronomicznego, bez względu na ich podporządkowanie.

§ 34. Przepisy §§ 31—33 stosuje się odpowiednio do innych uspołecznionych przedsiębiorstw, a w szczególności przedsiębiorstw usługowych oraz ich placówek i zakładów, z tym że odnośne przepisy wyda dla przedsiębiorstw usługowych oraz ich placówek i zakładów Przewodniczący Komitetu Drobnej Wytwórczości, a dla podległych ministrom innych przedsiębiorstw oraz ich placówek i zakładów — właściwy dla nich minister.

ROZDZIAŁ V.

Przepisy końcowe

§ 35. Przepisy uchwały dotyczące ministrów i ministerstw stosuje się odpowiednio do przewodniczących komitetów i komisji sprawujących funkcje naczelnych organów administracji państwowej.

§ 36. Władze centralne organizacji zawodowych, samorządowych, spółdzielczych i innych organizacji społecznych wydadza, z zachowaniem zasad ustalonych w uchwale szczegółowe przepisy regulujące przyjmowanie i rozpatrywanie skarg i wniosków przez organy tych organizacji w zakresie wykonywania przez nie czynności administracji państwowej.

§ 37. Prezes Rady Ministrów sprawuje ogólny nadzór nad przyjmowaniem i rozpatrywaniem skarg i wniosków.

§ 38. Wykonanie uchwały porucza się Prezesowi Rady Ministrów i właściwym ministrom oraz prezydiom rad narodowych.

§ 39. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1961 r.

Prezes Rady Ministrów: **J. Cyrankiewicz**
(Monitor Polski Nr 80, poz. 367, rok 1960)

Zarządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej

z dnia 9 września 1960 r. w sprawie wytycznych o przewożeniu zwłok osób zmarłych lub zabitych w miejscach publicznych

Na podstawie art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. Nr 11, poz. 62) w porozumieniu z Ministrami Zdrowia i Opieki Społecznej i Spraw Wewnętrznych oraz Prokuratorem Generalnym Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej zarządza się co następuje:

§ 1. Przewiezienie zwłok osób zmarłych lub zabitych w miejscach publicznych do domu przedpogrzebowego, zakładu medycyny sądowej lub do najbliższego szpitala posiadającego kostnice następuje na wniosek prokuratora lub Milicji Obywatelskiej. Wniosek o przewiezienie zwłok może być zgłoszony także telefonicznie.

§ 2. 1. W zależności od warunków miejscowych prezydium miejskich i gromadzkich rad narodowych oraz rad narodowych osiedli określa, jakimi środkami mają być przewożone w przypadkach wymienionych w § 1, oraz ustala, które organy będą dysponować tymi środkami. W pierwszym rzędzie powinny być wykorzystane własne środki przewozowe. W razie braku środków, przystosowanych do przewozu zwłok, przewóz powinien być dokonany innymi środkami przewozowymi przy użyciu skrzyni obitej wewnątrz blachą. Do przewozu zwłok nie wolno używać karetek pogotowia ratunkowego.

2. Na prośbę krewnych zmarłego i za zgodą organu, który zgłosił wniosek o przewiezienie zwłok, mogą być wykorzystane środki przewozowe dostarczone przez tych krewnych.

3. Zwłoki osób zmarłych na choroby zakaźne nie mogą przewożone środkami przewozowymi osób prywatnych.

§ 3. Zgodnie z wnioskiem właściwych organów zwłoki należy przewieźć do domu przedpogrzebowego bądź do zakładu medycyny sądowej, o ile dom lub zakład taki znajdują się w danej miejscowości. W braku

domu przedpogrzebowego lub zakładu medycyny sądowej zwłoki powinny być przewiezione do kostnicy najbliższego szpitala. O terminie przewiezienia zwłok należy zawiadomić w miarę możliwości właściwy zakład (dom przedpogrzebowy, zakład medycyny sądowej lub szpital).

§ 4. Po przewiezieniu zwłok użyte do tego celu środki przewozowe powinny być bezzwłocznie wydezynfekowane.

§ 5. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Kierownik Ministerstwa Gospodarki Komunalnej

(—) St. S r o k a

1) Godzina skupienia Sióstr zakonnych w Gorzowie.

W niedzielę dnia 23. X. 1960 r. odbyła się w kaplicy sióstr Szarytek w Gorzowie godzina skupienia gorzowskich sióstr zakonnych. Przeprowadził ją ks. Ludwik Sienko, ojciec duchowny Diec.

2) Konferencje o misjach w Indiach.

Ksiądz Wieczorek, Salezjanin, który przez 30 lat pracował na misjach w Indiach, a przed rokiem powrócił do Polski wygłosił dla wiernych konferencje o misjach w następujących miejscowościach: 23. X. 60 r. w Boleszkowicach; 24. X. w Mieszkowicach; 26. X. w katedrze gorzowskiej. Ks. Wieczorek wygłosił także referat o pracy misyjnej w Indiach w Diec. Seminarium Duchownym w Gorzowie dnia 23. X. 1960 r.

3) Poświęcenie organów w Nietkowiecach.

W niedzielę dnia 30. X. 1960 r. odbyło się poświęcenie odremontowanych organów w parafii Nietkowiece. Aktu tego dokonał ks. Józef Anczarski, który też odprawił uroczystą sumę. Okolicznościowe kazanie wygłosił ks. Józef Ferensowicz. Na organach grał miejscowy ks. proboszcz Wojciech Gasior. Uroczystość poświęcenia organów zgromadziła do kościoła wielką liczbę wiernych.

4) Erekcja stacji Drogi Krzyżowej w kośc. filialnych parafii Strzelce Krajeńskie.

Na terenie parafii Strzelce Krajeńskie erygowano uroczyste stacje Drogi Krzyżowej w następujących kościołach filialnych.

1. Lipie Góry — 19. III. 1960 r.
2. Gardzko — 27. III. 1960 r.
3. Przylęk — 26. III. 1960 r.
4. Wielisławice — 28. III. 1960 r.
5. Lichen — 2. X. 1960 r.

5) Odprawy katechetyczne.

Dnia 9 października br. odbyła się kwartalna odprawa katechetyczna w Słupsku.

Udział w niej wzięły siostry zakonne, klerycy i katechetki (ci) świeckie w liczbie 30-tu osób.

Ks. Kan. J. Ferensowicz, dyrektor Wydz. Nauki Katol., który przewodniczył odprawie, wygłosił konferencję ascetyczną mgr. Gościmska zreferowała główne zasady metodyki religii w klasach VI i VII. Po czym pod kierunkiem S. Marii Cierpickiej SJK zebrani opracowywali wspólnie konspekt do lekcji w kl. VI. „Msza św. jako ofiara”.

Ostatnia część odprawy poświęcona była sprawom bieżącym.

Dnia 23 października br. odbyła się odprawa w Szczecinku. Program ten sam co w Słupsku.

6) Poświęcenie tabernakulum w Sieniawie.

W uroczystość Wszystkich Świętych przeżywali wierni Sieniawy podniosły nastrój. Dzięki inicjatywie gorliwego duszpasterza ks. Rodaka wierni ofiarnie przyczynili się do sprawienia nowego pancernego tabernakulum dla miejscowego kościoła.

Na tę uroczystość przybył zaproszony Ks. Prałat Dr Wł. Sygnatowicz, który dokonał poświęcenia tabernakulum, wygłosił okolicznościowe kazanie oraz odprawił sumę.

7) Z parafii Stepnica.

Czas od 14—21 sierpnia br. był w parafii Stepnica tygodniem modlitw o religijne wychowanie dzieci i młodzieży. Od 19—21 sierpnia odbyło się czterdziesto-godzinne nabożeństwo w połączeniu z odpustem św. Jacka, patrona parafii. Ks. Edward Szymanek T. Chr., student KUL wygłosił od 18—20 sierpnia 4 nauki ogólne i 3 nauki stanowe dla rodziców. Ksiądz Jan Szyperski T. Chr., proboszcz parafii, poświęcił dnia 18 sierpnia, przed nabożeństwem wieczornym, nowe metalowe tabernakulum, ozdobione chromowaną stalą nierdzewną; zaś dnia 20 sierpnia, po zakończeniu nabożeństwa, na nauce stanowej dla rodziców, został przez księdza rekolekjonistę poświęcony feretron procesyjny z obrazem Matki Boskiej Częstochowskiej i Najśw. Serca Jezusowego, sprawiony staraniem matek w parafii. Kazanie odpustowe w dniu 21 sierpnia, wygłosił ks. Tadeusz Wall, prob. parafii Żarnowo. W czasie odpustowym, od 17—23 sierpnia, rozdano 901 Komunii św. Sumę odpustową odprawił ks. Czesław Pawlak T. Chr.

(—) Ks. Jan Szyperski
proboszcz

8) Poświęcenie figury M.B. Królowej Świata w Budziszowcach.

W niedzielę — 16 października 1960 r. z okazji uroczystości odpustowej odbyło się w kościele filialnym w Budziszowcach poświęcenie nowej figury Matki Boskiej Królowej Świata.

Poświęcenia dokonał — w myśl upoważnienia Kurii z dnia 27. IX. 60 r. znak: L. M. 3-16/60 — o godz. 10.30 (przed sumą) ks. Karol Kopacz, proboszcz Maszewa, przy licznych udziałach wiernych.

Figurę umieszczono w odnowionym ołtarzu głównym.

(—) Ks. K. Kopacz

9) Kalendarz misji.

Tychowo — od 17. IX. — 25. IX. 60 r. — OO. Redemp. z Torunia.
Banie — od 17. IX. — 25. IX. 60 r. OO. Redemptoryści z Tuchowa.
Ustronie Morskie — 10. IX. — 18. IX. 60 r. OO. Redemp. z Torunia.
Cedynia — 10. IX. — 18. IX. 60 r. OO. Redemp. z Tuchowa.
Zbąsznek — renowacja misji 8. X. — 12. X. 60 r. OO. Redemp. z Głogowa.
Okonek — 17. IX. — 25. IX. 60 r. — OO. Redemp.
Iębork, par. św. Jakuba — 1. X. — 15. X. 60 r. OO. Redemptoryści.
Wełtyń — 1. X. — 8. X. 60 r. OO. Redemptoryści z Tuchowa.
Krosno — 8. X. — 16. X. 60 r. OO. Redemptoryści z Torunia.
Dobiegniew — 1. X. — 9. X. 60 r. renowacja misji — OO. Redemptoryści z Krakowa.
Nowogródek — 23. X. — 30. X. 60 r. — Księża Salezjanie.
Sciechów — 22. X. — 30. X. 60 r. — OO. Oblaci.
Lubiszyn — 8. X. — 16. X. 60 r. — OO. Oblaci.
Kołobrzeg — 1. X. — 6. X. 60 r. — OO. Redemptoryści.
Słońsk — 16. X. — 26. X. 60 r. — OO. Misjonarze z Rokitna.

Sianowo — 5. XI. — 13. XI. 60 r. — OO. Redemptoryści.
 Zagórzycze — 16. X. — 22. X. 60 r. — OO. Redemptoryści.
 Lemierzyce — 13. XI. — 20. XI. 60 r. — OO. Misjonarze z Rokitna.
 Brzezie — 10. IX. — 18. IX. 60 r. — OO. Redemptoryści.
 Ustka — 5. XI. — 13. XI. 60 r. — OO. Redemptoryści z Torunia.
 Sławianowo — 6. XI. — 13. XI. 60 r. — OO. Redemptoryści.
 Myślibórz — 19. XI. — 27. XI. 60 r. — OO. Redemptoryści.
 Dygowo — 25. X. — 31. X. 60 r. odnowienie misji — OO. Redemptoryści.
 Stargard, par. św. Józefa — 3. XI. — 13. XI. 60 r. — odnowienie misji
 OO. Pallotyni.
 Różanki — 5. XI. — 13. XI. 60 r. — OO. Oblaci.
 Kluczewo — 31. X. — 5. XI. 60 r. — OO. Redemptoryści.
 Kołobrzeg — 1. XI. — 4. XI. 60 r. renow. misji — OO. Redemptorysta.
 Wierzchucino — 30. X. — 2. XI. 60 r. — O. Mańkowski — Oblat.
 Jasienica — 5. XI. — 12. XI. 60 r. renowacja misji — OO. Redemp.
 Babimost — 29. X. — 2. XI. 60 r. renowacja misji — OO. Redemp.
 Podwilcze — 5. XI. — 13. XI. 60 r. — OO. Redemptoryści.
 Siemyśl — 12. XI. — 16. XI. 60 r. — OO. Redemptoryści.

10) Z parafii Zamysłów.

W czasie kanonicznej wizytacji dokonanej w dniach 13 — 15 września 1959 r. w parafii Zamysłów przez J. E. Ks. Bpa dr Wilhelma Plutę, Ordynariusza Gorzowskiego, parafia Zamysłów otrzymała zlecenie ufundowania do kaplicy zamysłowskiej nowego, pancernego tabernakulum, które by odpowiadało zarządzeniom prawa kościelnego. Zadania tego wraz z parafianami chętnie podjął się duszpasterz Zamysłowa ks. Wojciech Maryniak. Zanim jednak można było umieścić w kaplicy nowe pancerne tabernakulum wpierw musiano wykonać wiele innych prac koniecznych i remontowych.

Najpierw podjęto prace około powiększenia kaplicy. Obecnie po przeróbce kaplica w Zamysłowie ma 21 m dług. a 5 m szerokości. Do pięciu okien kaplicy wprawiono kraty, przerobiono troje drzwi kaplicznych, dano nowe partie sufitu i nowe partie podłogi. Wybudowano nowy główny ołtarz, bo dawny ołtarz był prowizorycznie zrobiony ze stołu pokojowego. Nie wytrzymał by ciężaru pancernego tabernakulum. Dano nową piękną nastawę ołtarzową w formie tryptyku. W środku znajduje się obraz olejny przedstawiający Najśw. Serce Pana Jezusa, po stronie ewangelii jest przedstawiony św. Wojciech, a po stronie lekcji jest obraz Marii Magdaleny patronki parafii Zamysłów. Obrazy są olejne, pięknie wykonane. Poza tym kaplicę gruntownie otynkowano i odmalowano. W międzyczasie postarano się o sprawienie nowego pancernego tabernakulum.

Wszystkie prace trwały około 6 miesięcy.

Kiedy wszystko już było przygotowane i kiedy już nadeszło pismo z N. Kurii Biskupiej zezwalające na poświęcenie nowych miejsc i przedmiotów czci Bożej, znak L. Z 4—20/60 — poświęcenia nowej powiększonej kaplicy, nowego głównego ołtarza, nowego pancernego tabernakulum i ambony dokonał ks. dziekan ze Wschowy ks. Andrzej Kostka.

Uroczystość poświęcenia odbyła się w dniu 16 października. Przed samą uroczystością ks. Wojciech Maryniak odczytał wiernym list z błogosławieństwem Najdostojniejszego Arcypasterza. Znak L. Z 4—21/60. Następnie w asyście duchowieństwa i ministrantów wyszedł do nowego ołtarza ks. dziekan Andrzej Kostka. Młodzieżowy chór z Zamysłowa odśpiewał hymn „Nie rzucim Chryste światły Twych”, a następnie „Veni Creator”. Po tych śpiewach celebrans wygłosił pełne zapału i mocy kazanie wskazując wiernym czym dla ich życia wiary jest tabernakulum, a zwłaszcza ukryty w nim Zbawiciel. Po kazaniu celebrans odczytał modlitwy liturgiczne. Po dokonanych poświęceniu ołtarza i tabernakulum ks. prob. Henryk Szymusik przeniósł Najśw. Sakrament z ołtarza starego do ołtarza nowego. W czasie tej eucharystycznej procesji wierni śpiewali „Chwała i dziękczynienie”. Wieczna lampkę zapalił ks. Wojciech Maryniak. Następnie sumę celebrował ks. Ludwik Mucha. Śpiewy w czasie Mszy św. wykonywał chór z Szlichtyngowej.

Uroczystość zgromadziła wielu wiernych z Zamysłowa, Górczyna i Szlichtyngowej. Wszyscy wygodnie pomieścili się w powiększonej kaplicy.

Oby dobry Bóg pobłogosławił parafii Zamysłów w odzyskaniu dawnej pięknej świątyni, która spalonymi murami wznosi się tuż obok tej skromnej kaplicy.

W kościele filialnym w Goli, należącym do diecezji wrocławskiej, a obsługiwanej przez parafię Zamysłów, poświęcono dnia 15. X. 1960 r. nowe pancerne tabernakulum. Dokonał tego ks. W. Maryniak. Kazanie wygłosił ks. prob. Mucha z Drzewiec Starych.

W ostatnim czasie oprócz nowego tabernakulum sprawiono za duszpasterzowania ks. Wojciecha Maryniaka dla kościoła w Goli srebrną puszkę do przechowywania Najśw. Sakr. Ołtarza, wieczną lampkę przed tabernakulum, nową białą kape, 5 dzwonek dla ministrantów do dzwonięcia w czasie Mszy św., krzyż procesyjny, nowy mszał żałobny, nową stację XIV Drogi Krzyżowej, gdyż poprzednia była podarta. W zeszłym roku naprawiono i dostrojono organy, obecnie zaś naprawia się mur okalający cmentarz przykościelny.

Wszystko na chwałę Bożą.
Zamysłów.

(—) Ks. Wojciech Maryniak

Poświęcenie prezbiterium Kościoła w Pyrzycach.

Któż nie ubolewał nad ruinami wspaniałego ongiś kościoła w Pyrzycach. Fundamentami swoimi sięga czasów apostoła św. Ottona. Tu procesję w Pyrzycach rozpoczął swój trud apostołski nawracanie mieszkańców tej ziemi na wiarę chrześcijańską.

Świątynia pyrzycka pochodzi z XII wieku. Zbudowana została pierwotnie w stylu romańskim, p. w. Najświętszej Maryi Panny z inicjatywy księcia Wacława I, wnuka Mieszka I. W międzyczasie uległa pożarowi. W roku 1350 została odbudowana ale już w stylu gotyckim i pod wezwaniem św. Maurycego. W czasie reformacji doszczętnie spalona przez protestantów. Załedwie dźwignęła się ze zgliszcz — została ponownie zburzona w czasie wojny 30-letniej, dopiero po przeszło dwu wiekach została odbudowana w latach 1850 do 1853. Niestety w niecałe 100 lat później, bo w 1945 r. w czasie silnych działań wojennych — piękny kościół jeszcze raz znalazł się w gruzach.

Tak więc, ostatnia wojna wyzwoliła kościół z rak luteranckich, lecz niestety przekazała tylko ruiny swoim prawnym właścicielom.

Przez długie lata świątynia czekała na odbudowę. Dopiero w 1957 r. rozpoczął prace restauracyjne ówczesny proboszcz Ks. Dudek Alojzy. Onieśmielony jednak trudem przechodzącym wprost ludzkie siły, przekazał dzieło dalszej odbudowy w bardziej kompetentne ręce obecnego Proboszcza i Dziekana Ks. Stefana Kaczmarka. Odtąd praca przy odbudowie posuwała się rażniej naprzód tak, że 6 października ub. r. mógł J. E. Ks. Biskup Ordynariusz poświęcić obszerne prezbiterium — mogące pomieścić około 2000 wiernych.

Wzruszająca to była chwila, kiedy wierni parafii Pyrzyce tłumnie wypełnili plac przed kościołem, oczekując razem z duchowieństwem przybycia Arcypasterza. Piękna słoneczna pogoda sprzyjała całej uroczystości. Punktualnie o godz. 11.00 przybył J. E. Ks. Biskup Dr Wilhelm Pluta w asyście Ks. Prałata Dr Władysława Sygnatowicza — oraz Ks. Profesora Dr Kuczki. Dostojnego Gościa wita przedstawiciel parafii chlebem i solą, a działywa pięknymi wierszykami i kwiatami. Procesja wchodzi do prezbiterium, jego monumentalne wnętrza wytwarza uroczysty nastrój. Następuje powitanie Dostojnego Gościa przez Ks. Proboszcza, po czym Arcypasterz poświęca miejsce uświęcenia tak głęboka tradycją, święci nowe tabernakulum, zabytkowy ołtarz oraz nowe organy.

Po skończonych ceremoniach J. E. Ks. Biskup wygłasza okolicznościowe przemówienie, następnie odprawia pierwszą pontyfikalną Mszę św.

Po krótkim posiłku następuje jeszcze spotkanie Arcypasterza z rodzicami, do których wygłasza naukę stanową, następnie opuszcza parafię żegnany owacyami przez wiernych.

Dzień 6 listopada 1960 r. był datą historyczną dla parafii Pyrzyce. Zachęci on wszystkich wiernych na czele z swoim duchowieństwem do dalszych wysiłków, by przybliżyć dzień jeszcze uroczystszy — poświęcenie już całkowicie odbudowanej świątyni.

Z PARAFII STARY PRZYLEP

Poświęcenie tabernakulum.

Dnia 12 czerwca 1960 r. parafia Stary Przylep obchodziła w tym roku po raz drugi wspaniałą uroczystość.

O godz. 12-tej w kościele parafialnym p. w. św. Michała Archanioła w Starym Przylepie odbyło się poświęcenie pancernego tabernakulum.

Poświęcenia dokonał Ks. Prałat Dr Władysław Sygnatowicz. Po uroczystym poświęceniu tabernakulum Ks. Prałat w asyście miejscowego duchowieństwa odprawił Mszę św., gdzie do wiernych po brzegi wypełnionego kościoła wygłosił słowo Boże. W kazaniu Ks. Prałat podziękował wiernym za ich ofiarę i troskę o dom Boży, oraz zachęcił nas, byśmy troszczyli się równocześnie o to żywe tabernakulum, w którym również mieszka Trójca św. Kazanie było bardzo głębokie, ale w tak prosty sposób podane, że wielkie wrażenie wywarło na słuchających. W uroczystości poświęcenia tabernakulum wziął również udział Przewielebny Ks. Dziekan Edmund Malich, Ks. Proboszcz Eugeniusz Jamroz i Ks. wikary Matysiak Eugeniusz.

Poświęcenie nowego krzyża i wyremontowanie wieży.

Szesnaście lat temu od pioruna spaliła się wieża parafialnego kościoła w Starym Przylepie. Dopiero 1. X. ub. r. wieża odzyskała swój dawny wygląd. Pokryta została eternitem i ocynkowana blachą. W związku z tym wierni Starego Przylepu z dumą i radością obchodzili swoje do- roczne święto — patrona parafialnego kościoła św. Michała Archanioła.

Przed uroczystą Mszą św. — mężczyźni wnieśli do Kościoła 3 m. nowy żelazny Krzyż o 60 kg. wadze. Ks. Proboszcz Stanisław Stępień po pięknym przemówieniu dokonał poświęcenia krzyża. Po czym sam ukląkł i ucałował krzyż, w ślad za Nim uczyniło to samo zebrane duchowieństwo. Zebrany lud w Kościele przez chwilę w skupieniu adorował krzyż św. i tym samym wynagradzał w cichej modlitwie za zniewagi jakie ludzie wyrządzają krzyżowi. Następnie mężczyźni podjęli krzyż i wśród śpiewu „Krzyżu święty” ruszyła procesja wokół Kościoła, gdzie wręczono krzyż panu Podłowi Wiesławowi, który wśród wielkiego wysiłku bez rusztowania ku naszemu uznaniu zatknął krzyż na 59 m. nowo wyremontowanej wieży, a z piersi licznej rzeszy Wiernych wysnuł się potężny śpiew „My chcemy Boga”. Dla Kapłanów i Wiernych ceremonia ta długo pozostanie w pamięci — tym bardziej jak podkreślił w kazaniu Ks. Proboszcz Stanisław Stępień, że była to ceremonia historyczna, ponieważ od roku 1772 po raz pierwszy na wieży kościelnej Starego Przyłepu wyrósł krzyż z ofiar i pracy polskiego ludu co jest najlepszym świadectwem przywiązania naszego ludu do Kościoła Chrystusowego.

Wierni bardzo są tym ucieszeni, że nad ich wioską krzyż rozpostarł swe ramiona, który codziennie z wieży naszego Kościoła wita przechodniaczy ulicy.

Po skończonej ceremonii Ks. Proboszcz Eugeniusz Jamrozy odprawił uroczystą Mszę św. odpustową w czasie której Ks. Stanisław Stępień — Proboszcz Nowej Dabrowy wygłosił okolicznościowe kazanie.

Po Mszy św. odbyła się procesja z Najśw. Sakramentem i śpiewem „Ciebie Boże chwalimy” zakończono parafialną uroczystość.

(—) Ks. Władysław Deryng

Poświęcenie kościoła w Długoszynie

Niecałe 3 km dobrej asfaltowej szosy dzieli miejscowość Długoszyń od kościoła parafialnego w Sulęcinie. Niewielka to miejscowość licząca około 70 rodzin — przybyłych po ostatniej wojnie jako repatriantów ze Wschodu. Wierni Długoszyna pragneli spełniać swoje obowiązki religijne na miejscu, lecz niestety kościół protestancki był w dużym procencie zniszczony w czasie działań wojennych. Ucierpiała szczególnie wieża i dach. Od pocisków artyleryjskich doznały poważnych uszkodzeń także mury kościelne tak, że istniał nawet zamiar rozbiórki kościoła. Lecz miejscowa ludność postanowiła o własnych siłach zabrać się do remontu. Odbudowa kościoła rozpoczęła się już z końcem 1958 r. i została szczęśliwie ukończona w październiku ub. r.

Tak więc 9. X. 1960 r. mogło się odbyć uroczyste poświęcenie odnowionego kościoła. Pokryta nową blachą strzelista wieżyczka już z daleka zwraca uwagę. Cały dach został przełożony, znikły wyłomy w murach, ściany zostały otynkowane zewnątrz i wewnątrz, w kościele zbudowany prowizoryczny lecz gustownie wykonany ołtarz.

Przy pięknej pogodzie i tłumnie przybyłych mieszkańców Długoszyna i sąsiednich osiedli obrzędów poświęcenia kościoła dokonał Ks. Prałat Dr Władysław Sygnatowicz, który przy tej okazji odprawił uroczystą Mszę świętą z asystą i wygłosił okolicznościowe kazanie.

Trzeba podziwiać troskę i ofiarność wiernych niewielkiej miejscowości, którzy nie zrażali się żadnymi trudnościami, aby dźwignąć z ruin przybytek Pański.

Z uznaniem należy podkreślić gorliwość tamtejszego Ks. Proboszcza Mieczysława Brzezińskiego, który i swoją radą i materialną pomocą pomógł wiernym Długoszyna do zrealizowania ich zamiarów w odbudowie miejscowego kościoła.

NEKROLOG

Sp. Ks. Zbigniew Żukowski

Dnia 30. X. 1960 r. wieczorem w sobotę przed uroczystością Chrystusa Króla, zmarł tragiczną śmiercią przez zatrucie gazem Ks. Zbigniew Żukowski, wikariusz w Świebodzinie.

Sp. Ks. Zbigniew Żukowski urodził się dnia 26 sierpnia 1932 roku w Grodzisku Mazowieckim, z ojca Józefa i matki Anieli. Ojciec jego był młynarzem. Do szkoły powszechnej zaczął uczeszczać w roku 1938 w Nowym Mieście nad Pilicą. W czasie wybuchu ostatniej wojny mieszkał w Woli Kołkowej, pow. Kutno. Następnie do roku 1945 mieszkał razem z rodzicami w Walewicach, pow. łowicki. W roku 1945 przyjeżdża z rodzicami na Ziemię Zachodnią, do Choszczna, gdzie ojciec obejmuje elektryczny młyn. Po ukończeniu jednej klasy gimnazjum ogólnokształcącego w Choszcznie prosi o przyjęcie go do Małego Seminarium Duchownego w Gorzowie dnia 8. II. 1947 r. Zostaje przyjęty. Po dwóch latach pobytu w Seminarium występuje z tego zakładu. Egzamin dojrzałości składa w Szczecinie dnia 25. VI. 1952 r.

Po maturze myśli o kapłaństwie. Dla zrealizowania swych pragnień wstępuje do Diecezjalnego Seminarium Duchownego w Gorzowie. Od Księdza prefekta i ks. proboszcza otrzymuje dobrą opinię. Po zakończeniu obowiązujących studiów otrzymuje święcenie kapłańskie w Gorzowie dnia 21 czerwca 1954 r. z rąk J. E. Ks. Biskupa Dra Lucjana Bernackiego.

Dnia 19 lipca 1958 r. otrzymuje nominację na stanowisko wikariusza parafii Człopa. Pracuje tu przez 2 lata. Ks. Proboszcz Kasprowicz jest z niego i z jego pracy zadowolony. W rozmowach z konfratrami daje nieraz dobre świadectwo swemu wikariuszowi, który jest człowiekiem cichym, pobożnym, oddanym Bożej sprawie, a w pożyciu nie stwarzającym trudności. Wierni parafii Człopa także dają dobre świadectwo pracy młodego Kapłana.

Z Człopy Ks. Żukowski zostaje przeniesiony do Świebodzina — dekretem Kurii Biskupiej z dnia 4. VI. 1960 r. Obejmuje nową placówkę w czasie zleconym przez Kurie. Na nowym miejscu bardzo szybko zdobywa sobie przychylność tak księży jak wiernych. Niestety, nie było Mu dane długo pracować w parafii Świebodzin. Rychła i tragiczna śmierć przecięła to młode jeszcze niemal u samego początku kapłaństwa życie. Przed uroczystością Chrystusa Króla przygotowywał kazanie, które miał nazajutrz wygłosić. Nie wygłosił go jednak. Chrystus Król, Pan życia i śmierci, chciał, aby w to wielkie Święto stanął przed Nim do apelu.

Tragiczna śmierć młodego kapłana była wielkim wstrząsem dla świebodzińskiej parafii. Przeżył ją mocno Ks. Dziekan Janik i świebodzińscy wikariusze. Przeżyli ją głęboko wierni, którzy tłumnie śpieszyli do trumny kapłańskiej.

Eksportacja zwłok z plebanii do kościoła parafialnego odbyła się 2. XI. Obrzędy pogrzebowe zostały odprawione 3. XI. Przedstawicielem Biskupa Ordynariusza był na pogrzebie Ks. Prałat Dr Władysław Sygna-

towicz, Wikariusz Generalny, który odprawił Mszę św. pogrzebową. Kazanie wygłosił Ks. Sienko, Ojciec Duchowny Diecezjalnego Seminarium Duchownego w Gorzowie. W pogrzebie wzięło udział 24 księży. Przybyli nań także wierni z odległej Człopy z pierwszym Proboszczem Zmarłego, Ks. Kasprowiczem. Wielki kościół parafialny w Świebodzinie nie pomieścił wiernych, biorących udział w pogrzebie. Część ich musiała stać przed kościołem.

Doczesne szczątki Zmarłego Kapłana na życzenie rodziców pogrzebano w Zielonce koło Warszawy.

Wieczne odpoczywanie racz Mu dać Panie!

KOMUNIKAT O RADIOFONIZACJI KOŚCIOŁÓW

Dotychczasowe próby zradowfonizowania wnętrza kościołów dawały mierne lub zdecydowane ujemne wyniki. Episkopat zaleca nowoczesną metodę radionfonizacji, polegającą na tym, że naturalny i wzmacniający głos kapłana z ambony stanowią jedno źródło dźwięku.

Umieszczanie głośników w różnych punktach kościoła z reguły daje negatywny wynik i nie przyczynia się do zwiększenia zrozumiałości kazań.

Zalecona przez Episkopat metoda znalazła zastosowanie w kościele św. Andrzeja w Zabrzu, dając w rezultacie całkowitą słyszalność i zrozumiałość kazań.

W tym stanie rzeczy bezpośrednie zwrócenie się do Probosza kościoła św. Andrzeja w Zabrzu (Ks. Kita) może spowodować otrzymanie wskazówek i adresu akustyka, sporządzającego projekty radionfonizacyjne według omówionej powyższej metody.

S P I S R Z E C Z Y

I.

	Str.
1. Wyjaśnienia nowego prawa liturgicznego	501
2. Proces beatyfikacyjny Sł. Bożego Biskupa Michała Kozala	515
3. Przesunięcia personalne	516
4. Uchwała Nr 357 Rady Ministrów z dn. 13. X. 1960, w sprawie organizacji przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków	517
5. Zarządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dn. 9 września 1960 r w sprawie wytycznych o przewożeniu zwłok osób zmarłych lub zabitych w miejscach publicznych	522

II.

1. Kronika	524
2. Nekrolog	530
3. Komunikat o radiofonizacji kościołów	531

Za zezwoleniem Władzy Duchownej

Wydaje Kuria Biskupia w Gorzowie Wlkp.

Druk: Gorzowska Drukarnia Akcydensowa w Gorzowie Wlkp.

Zam. 1850/8/61 11. 1960 r. — F-5. — 5. — Nakład 1200